ՏՊԱԳՐՎՈՒՄ Է
2003թ
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 1-ԻՑ

ՀԱՍՑԵ՝ ք.ԿԱՊԱՆ, ՇԱՀՈՒՄՅԱՆ 20/32
ՀԵՌԱԽՈՍ՝ (0285) 5 25 63
(091) 45 90 47
(077) 45 90 47

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ «ՍՅՈՒՆՅԱՑ ԱՇԽԱՐՀ» ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ
Գրանցման վկայականը՝ 01Մ 000231: Տպագրվում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում: Հասցեն՝ ք. Երեւան, Արշակունյաց 2:
Ծավալը՝ 2 տպագրական մամուլ: Տպաքանակը՝ 2000:

ISSN 1829-3468

Սյունյաց երկիր

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
12 ՄԱՐՏԻ 2015թ. № 7 (350)
www.syuniacyerkir.am

Ո՞ր երկրի սրտում
թախիծ կա այնքան,
Եվ այնքա՞ն ներում -
ո՞ր երկրի սրտում...
ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

ՅՈՒՐԻ ԲԵՐԵԶՈՎՍԿԻ. «Ագարակի կոմբինատի եւ քաղաքի բնակչության ճակատագրերն անխզելիորեն կապված են»

Հարցազրույց «Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» փակ բաժնետիրական ընկերության նորանշանակ տնօրենի հետ

Հանքարդյունաբերություն

Լեռնահանքային արդյունաբերությունը Հայաստանի տնտեսության մեջ առանցքային տեղ է գրավում: Հայաստանի արտահանման հաշվեկշռում ծանրակշիռ տողը պղինձն է: Ըստ Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայության օպերատիվ տվյալների՝ Հայաստանից արտահանվող պղնձի խտանյութի ծավալը 2014թ. աճել է 4.2%-ով, սակայն պղնձի գինն էականորեն ընկել է: Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատը, որ հիմնականում պղնձի խտանյութ է արտադրում, էական նշանակություն ունի ոչ միայն Սյունիքի մարզի, այլեւ ամբողջ Հայաստանի համար: Դա զբաղվածություն է, սոցիալական բարեկեցություն է երկրի այն տարածաշրջանի համար, որը Հայաստանի հարավային ռազմավարական դարպաս է հանդիսանում: Չնայած մինչեւ ընթացիկ ճգնաժամը ձեռնարկությունը ժամանակին մոդեռնացվել է, որոշակի դժվարություններից խուսափել հնարավոր չէ:

Կոմբինատը, որ ներառված է «Գեոպրոմայնինգ» խմբի մեջ, ղեկավարում է նոր կառավարիչ, ում հետ զրույցում փորձեցինք պարզել ընկերության սեփականատեր խմբի դիրքորոշումն ու պլանները, որոնք առանցքային նշանակություն ունեն ոչ միայն Ագարակի եւ Սյունիքի, այլեւ Հայաստանի համար:

«Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» փակ բաժնետիրական ընկերության նորանշանակ գլխավոր տնօրեն Յուրի Բերեզովսկու հետ է ներկայացվող հարցազրույցը:

– Յուրի Վլադիմիրովիչ, մեր զրույցը սկսենք ավանդական հարցով. ինչպիսի՞ ժառանգություն եք ստացել կամ ինչպե՞ս եք գնահատում գործերի վիճակը կոմբինատում:

– Մեր կոմբինատը հանրապետության խոշոր ձեռնարկություններից է, որ հարկերի տեսքով տարեկան Հայաստանի պետբյուջե

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ԷՋ 4

ՍԵՎԱԴԱ ԻՎԱՆՅԱՆ. «Գյուղատնտեսության վիճակագրությունը պետք է արտացոլի իրականությունը, ինչը բխում է ե՛ւ գյուղացու, ե՛ւ պետության շահերից, մինչդեռ...»

Սեւադա Իվանյան

Գյուղատնտեսություն

Գարնան գյուղատնտեսական աշխատանքներն արդեն իսկ սկիզբ են առել մարզի հարավային ու ցածրադիր վայրերում: Բարձրադիր գոտում էլ նախապատրաստական աշխատանքները մոտենում են ավարտին:

Մեկնարկած աշխատանքներում, բնականաբար, զգալի տեղ են զբաղեցնում դաշտային աշխատանքներն ու հատկապես հացահատիկային մշակաբույսերի ցանքսը: Պատկերացնելու համար այդ աշխատանքների ծավալը՝ ասենք. մարզի 43,6 հազար հա վարելահողերից մոտ 10 հազար հա-ն (մոտավորապես) դրվում է գարնանացանի տակ: Այս տարի, դրա հետ մեկտեղ, գարնանացանի ցանքատարածությունները մոտ 500 հա-ով ավելացնելու խնդիր է դրվել մարզի գյուղացիական տնտեսությունների առջեւ՝ նկատի

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ԷՋ 5

Շահումյանի հանքավայրում կդադարեցվեն պայթեցումները

Իրավիճակ

Այդ մասին դատարանի որոշումը հրաժարվել է կատարել Կապանի լեռնահանքային կոմբինատի վարիչ Հրաչը, իսկ ԴԱՀԿ Սյունիքի մարզային բաժնի Կապան-Մեղրի տարածաշրջանային բաժանմունքը դրսեւորել է ոչ իրավաչափ անգործություն:

Զարմանալի իրավիճակ է ստեղծվել Կապանի լեռնահանքային կոմբինատի շուրջ. չկա մի օր, որ այդ ձեռնարկության հետ կապված՝ տագնապ եւ մտահոգություն հնչեցնող որեւէ հեռախոսազանգ կամ փաստաթուղթ (նամակ, դիմում, ձայնագրություն, տեսագրություն) չստանանք:

Չգտում ենք դրանց անդրադառնալ, եթե, իհարկե, ժամանակը հնարավորություն է տալիս:

Հետդատական մի պատմության, այնուամենայնիվ, որոշեցինք անդրադառնալ արտահերթ, քանզի դա իր մեջ արտասովոր մի քանի իրողություն է պարունակում:

2014թ. հուլիսի 20-ին Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանը տվել է թիվ ՍԴ/0534/02/14 կատարողական թերթը՝ հետեւյալ բովանդակությամբ. **«Կանխել Շահումյան բանավանի թիվ 136 տան բնակիչների՝ Ժաննա Վարդանյանի, Զավեն Ներսեսյանի եւ Աննա Ներսեսյանի կյանքին ու առողջությանը սպառնացող վտանգը, արգելել «Դանդի փրիշս մեթալս Կապան» ՓԲԸ-ին՝ Շահումյան բանավանի տարածքում՝ Շահումյանի հանքավայրում, պայթեցումներ իրականացնելը»:**

2014թ. հուլիսի 27-ին նշված կատարողական թերթը ներկայացվել է ՀՀ արդարադատության նախարարության ԴԱՀԿ Սյունիքի մարզային բաժնի Կապան-Մեղրի տարածաշրջանային բաժանմունք՝ անհապաղ կատարման համար, սակայն հարկադիր կատարողի դիտավորյալ գործողությունների կամ անգործության հետեւանքով կատարողական թերթի պահանջները չեն կատարվել, եւ Շահումյանի հանքավայրում իրականացվող պայթեցումները շարունակվել են:

Իրավիճակը քննարկվել է ՀՀ արդարադատության նախարար Հովհաննես Մանուկյանի կողմից: Հիմնավորվել է, որ ԴԱՀԿ ծառայության կողմից չեն ձեռնարկվել պատշաճ գործողություններ՝ կատարողական թերթի պահանջների կատարումն ապահովելու ուղղությամբ:

Նախարար Հովհաննես Մանուկյանը, ղեկավարվելով «Վարչարարության հիմունքների եւ վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 76-րդ հոդվածի 4-րդ մասով, ոչ իրավաչափ է ճանաչել ԴԱՀԿ ապահովող ծառայության անգործությունը:

Նախարարը պարտավորեցրել է ԴԱՀԿ ծառայությանը՝ ապահովելու Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի կողմից 2014թ. հուլիսի 20-ին տրված թիվ ՍԴ/0534/02/14 կատարողական թերթի կատարումը՝ ներառյալ պատասխանատվության միջոցների կիրառումը՝ պարտապանի կողմից հարկադիր կատարողի որոշումը չկատարելու համար:

ՀՀ արդարադատության նախարարի որոշումն ընդունվել է 2015թ. փետրվարի 5-ին:

Դրան հաջորդել է ավագ հարկադիր կատարող, արդարադատության մայոր Ա.Գարաքյանի որոշումը՝ **«Պարտավորեցնել «Դանդի փրիշս մեթալս Կապան» ՓԲԸ-ին՝ անհապաղ դադարեցնել Շահումյան բանա-**

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ԷՋ 2

ԱՂԱՍԻ ՀԱԿՈԲՋԱՆՅԱՆ. «Ես դադարեցնում եմ անդամությունս ԲՀԿ-ին»

Առանց մեկնաբանության

«Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցության շուրջ տեղի ունեցող իրադարձություններն անդրադարձ են ունեցել նաեւ Սյունիքի մարզում: Եվ դա բնական է, չէ՞ որ Սիսիանի քաղաքապետը 2008 թվականից ԲՀԿ անդամ է, չէ՞ որ հայտնի եռյակի վերջին հանրահավաքներում ոչ քիչ թվով սիսիանցիներ էին մասնակցում, չէ՞ որ ԵԿՄ-ի Սիսիանի մասնաճյուղից բազմաթիվ ազատամարտիկներ ընդգրկվել էին ազատամարտի վետերանների՝ ԲՀԿ հովանու ներքո ստեղծվող միությանը:

ԲՀԿ առաջնորդ Գագիկ Ծառուկյանի՝ կուսակցության նախագահի եւ կուսակցության խորհրդարանական խմբակցության ղեկավարի պաշտոններից հրաժարվելուց հետո, որ տեղի ունեցավ մարտի 5-ին կուսակցության արտահերթ համագումարում, ավելի ակնհայտ դարձավ ԲՀԿ-ից կուսակցության անդամների արտահոսքը:

Աղասի Հակոբջանյան, Սիսիանիքաղաքապետ

Ստեղծված իրավիճակում միանգամայն բնական հարցեր առաջացան Սյունիքի մարզին առնչվող: Այսպես՝ Սիսիանի քաղաքապետ Աղասի Հակոբջանյանը կշարունակի՞ մնալ ԲՀԿ շարքերում, թե՞...

Մարտի 6-ին «Սյունյաց երկրի» լրագրողն այդ հարցով դիմեց Աղասի Հակոբջանյանին:

Ահա, թե ինչ ասաց նա ի պատասխան լրագրողի հարցման. **«Ես դադարեցնում եմ անդամությունս ԲՀԿ-ին: Ես ԲՀԿ-ին անդամագրվել եմ Գագիկ Ծառուկյանի հետ մեկտեղ, նրա հեռանալուց հետո էլ ոչ նպատակահարմար եմ գտնում հետագա անդամակցությունս ԲՀԿ-ին: Մյուս կողմից՝ կուսակցության նորընտիր նախագահը հայտարարեց ԲՀԿ-ի՝ այսուհետ ընդդիմադիր լինելու մասին: Ինքս համաձայն չեմ քաղաքական այդ նոր գծին: Ինքս ջատագովն եմ երկրի խաղաղ, ստեղծագործ, անցնցում զարգացման, դեմ եմ ներքին լարվածությանը: Այնպես որ՝ կուսակցության քաղաքական գծի փոփոխությունը եւս անհնար է դարձնում ԲՀԿ շարքերին իմ հետագա անդամակցությունը»:**

«Սյունյաց երկիր»

Նշվեց Սպարապետ Վազգեն Սարգսյանի ծննդյան օրը

Կապանի N 2 ավագ դպրոցում մարտի 5-ին կազմակերպվել էր միջոցառում՝ նվիրված Սպարապետ Վազգեն Սարգսյանի ծննդյան 56-ամյակին:

Միջոցառման կազմակերպիչները շեշտը դրել էին Սպարապետի՝ որպես հզոր անհատականության, պետական, քաղաքական գործչի կերպարն աշակերտներին ներկայացնելու վրա:

Միջոցառման կազմակերպիչ Լիլիթ Առաքելյանը կարեւորեց Սպարապետի դերակատարությունը հատկապես բանակաշինության գործում, նշեց, որ նմանատիպ միջոցառումները նպաստում են աշակերտներին հայրենասիրական վեհ գաղափարներով դաստիարակելուն:

Սպարապետի մասին հետաքրքիր զեկուցումով հանդես եկավ 12-րդ դասարանի աշակերտուհի Ալիսա Հայրապետյանը:

Հանդիսատեսը տեսաֆիլմով ծանոթացավ Արցախյան ազատամարտի հերոսի, հայոց նորանկախ պետականության կերտողներից մեկի կյանքի հետաքրքիր դրվագներին:

Միջոցառման երկրորդ մասը ԵԿՄ-ի նախաձեռնությամբ անցկացվող ռազմահայրենասիրական երգերի փառատոնի դպրոցական փուլի ամփոփումն էր: Արդյունքում հանձնաժողովը մարզային փուլին մասնակցելու համար 19 մասնակցից ընտրեց չորս հոգու:

Ի դեպ, Բաղաբուրջի հուշահամալիրում այդ օրը տեղադրվեց Սպարապետի բրոնզաձույլ կիսանդրին (լուսանկարում, հեղինակ եւ քանդակագործ՝ Նարեկ Օրդյան, պատվիրատու եւ հովանավոր՝ Սուրեն Խաչատրյան):

ԱՐՄԻՆԵ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հրաչ Ջաբրայան, «Դանդի Փրիշս Մեթալս Կապան» ՓԲԸ տնօրեն

Հովհաննես Մանուկյան, ՀՀ արդարադատության նախարար

Շահումյանի հանքավայրում կդադարեցվեն պայթեցումները

Իրավիճակ

ՍԿԻԶԲԸ՝ ԷՋ 1

վանի տարածքում՝ Շահումյանի հանքավայրում, պայթեցումների իրականացումը՝ Կապան քաղաքի Շահումյան բանավանի թիվ 136 տան բնակիչների կյանքին ու առողջությանը սպառնացող վտանգը կանխելու համար»:

Վերոգրյալ պատմությունն առնվազն երեք ուշագրավ (եթե ոչ արտառոց) դրվագ է պարունակում, ինչն էլ ստիպեց անդրադառնալ ՀՀ արդարադատության նախարարի ս.թ. փետրվարի 5-ի որոշմանը:

Նախ՝ Շահումյան բանավանում՝ Շահումյանի հանքավայրում, պետք է դադարեցվեն պայթեցումները: Տարիներ շարունակ այդ պայթեցումները մտահոգում էին Կապանի բնակչությանը: Բազմաթիվ հկ-ներ նույնպես բողոքում էին պայթեցումների դեմ: Հետագայում նույն հկ-ները սկսեցին չբողոքել եւ, ընդհակառակը, իրենց զորակցությունը հայտնեցին կոմբինատի ներկայիս ղեկավարությանը: Իսկ բնակիչները շարունակեցին բողոքել, եւ, ինչպես տեսնում ենք, դատարանի վճռի ուժով պետք է դադարեցվեն պայթեցումները:

Երկրորդ՝ Կապանի կոմբինատի տնօրենի աթոռը զբաղեցնող տղան համարձակվել է չկատարել Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության մարմինների որոշումը: Հետաքրքիր է՝ ինչպե՞ս է հաջողվել այդ գոյությանը՝ չկատարել դատարանի որոշումը:

Երրորդ՝ ոչ պակաս տարօրինակ է ԴԱՀԿ Սյունիքի մարզային բաժնի Կապան-Մեղրի տարածաշրջանային բաժանմունքի (պետ՝ արդարադատության մայոր Հ.Ղավալբաբունց) անհետեւողականությունն ու անգործությունը:

Ունի՞ բացատրություն պարոն Ղավալբաբունցը:

ՍԱՄՎԵԼ ԱԵԼՔՍԱՆՅԱՆ

Լուրեր

«Հայ մամուլ» համահավաք առցանց գրացուցակում (tert.nla.am) տեղ են գտել «Սյունյաց երկիր» թերթի pdf ձեւաչափով առկա բոլոր համարները (2011 թվականից սկսած): Նշենք, որ այստեղ ներառվել են նաեւ 1794 թվականից մինչ մեր օրերն աշխարհի տարբեր վայրերում հրատարակված հայատառ հանդեսներն ու թերթերը, ինչպես նաեւ էլեկտրոնային, այլալեզու, երկլեզվյան եւ բազմալեզվյան այն պարբերականների անվանումները, որոնց բնագրի լեզուներից մեկը հայերենն է: Այդ ամենն ընթերցողին հասանելի է դարձել Հայաստանի ազգային գրադարանի եւ Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի Հիմնարար գիտական գրադարանի ջանքերի շնորհիվ:

Սյունիքի մարզային գրադարանն այս տարի տոնում է հիմնադրման 35-ամյակը: Տոնի առթիվ մարտի 6-ին գրադարանի մանկական բաժնում կազմակերպվել էր 1980թ. մարտի 1-ից մինչ օրս գրադարանում աշխատող տասը աշխատակցի մեծարման ցերեկույթ, որի ընթացքում եւս մեկ անգամ կարեւորվեց գրադարանավարի աշխատանքը, նրա ունեցած դերակատարությունն ընթերցող-գրադարան մշտական ամուր կապի գործում: Երկարամյա բարեխիղճ աշխատանքի համար մարզային գրադարանի աշխատակիցներ Ալվարդ Մովսեսյանը եւ Թամարա Ղազարյանն արժանացան Կապանի քաղաքապետի պատվոգրի:

ՀՀ կառավարության 2015թ. փետրվարի 19-ի որոշմամբ Հայաստանի Հանրապետության սեփականություն հանդիսացող՝ Մեղրի քաղաքի Աղեյան փողոցի 9/2 հասցեում գտնվող՝ 36 855 322 դրամ արժեքով, 987.3 քառ. մետր ընդհանուր մակերեսով անավարտ շինությունը եւ դրա սպասարկման ու օգտագործման համար հատկացված 0,0515 հա հողամասը նվիրաբերվել է Մեղրի քաղաքային համայնքին՝ քաղաքային մարզադպրոց հիմնելու պայմանով:

«Հայոց արծիվներ» հայրենասիրական հասարակական կազմակերպության հիմնադրման եւ գործունեության 5-րդ տարեդարձի եւ ՀՀ ԶՈՒ կազմավորման 23-րդ տարեդարձի առթիվ ՀՀ պաշտպանության նախարարության «Գարեգին Նժդեհ» մեդալով պարգեւատրվել է «Հայոց արծիվներ» հայրենասիրական հասարակական կազմակերպության հասարակայնության հետ կապերի եւ տեղեկատվության հանձնաժողովի նախագահ, կազմակերպության նախագահի խորհրդական Մհեր Երամիշի Եղիազարյանը:

Մարտի 10-ին տեղի ունեցավ Կապան քաղաքային համայնքի «Շրջակա միջավայրի եւ բնակչության առողջության պահպանման» 2016թ. բնապահպանական ծրագրի նախագծային փաթեթի հանրային լսում: Քաղաքապետարանի ծրագրերի եւ արտաքին կապերի բաժնի պետ Ավետիք Համբարձումյանը ներկայացրեց ծրագրի կետերը, իսկ քննարկման մասնակից տարբեր հկ-ների ներկայացուցիչներ հանդես եկան առաջարկություններով:

Մարզի գյուղերը

Մեռնողը գյուղ է... Սվարանց

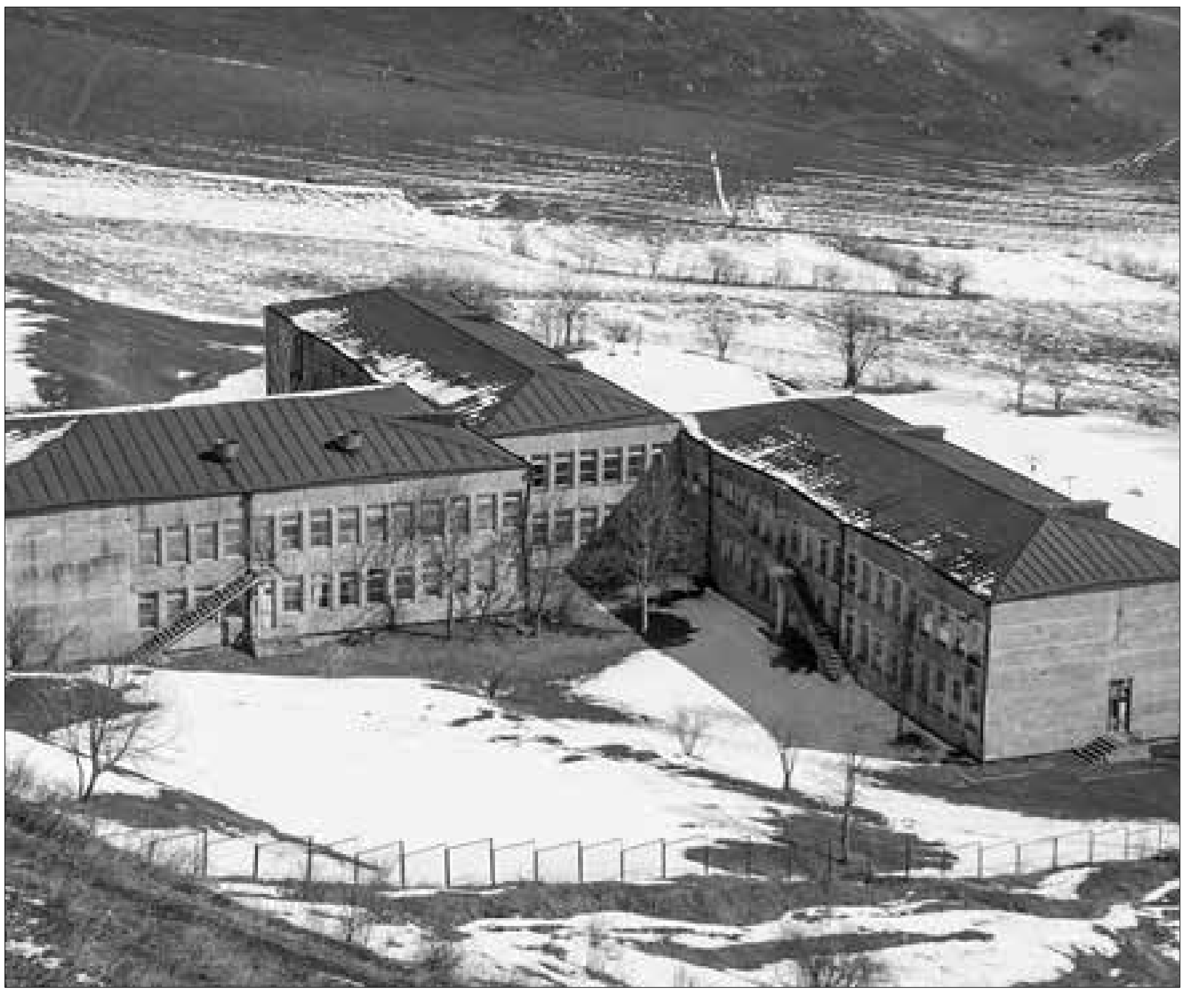

Սվարանցի միջնակարգ դպրոցը

Սվարանց գյուղը Գորիսի տարածաշրջանի այն պատմական եւ հնագույն գյուղերից է, որ փռված է Բարգուշատի լեռնաշղթայի ամենաբարձր՝ Արամազդ լեռան (3392մ) հյուսիսային փեշին՝ Աղանձուգետի վերին հոսանքի շրջանում:

Գյուղի հեռավորությունը Գորիսից 40կմ է, իսկ ծովի մակերեւույթից բարձրությունը 1700մ է:

Լեռնային գյուղը հարուստ է երկաթի պաշարներով, կան ուրան, պղինձ, այլ գունավոր մետաղներ:

1957-1978թթ. գյուղի շրջակա հանքավայրերում կատարվել են երկրաբանական, լեռնահետախուզական աշխատանքներ:

Գյուղում է գտնվում սրբատաշ, բազալտյա քարերով 1705թ. կառուցված Սուրբ Հազարափրկիչ եկեղեցին:

Շրջակայքում պահպանվել են բազմաթիվ միջնադարյան հուշարձաններ, Ցուրաբերդի ավերակները, մատուռ, խաչքարեր:

Ըստ Ալիշանի՝ 1450թ. Տաթեւի վանահայր Շմավոն վարդապետն Ամիր Ռոստոմ Օրբելյանից Սվարանցը եւ այլ գյուղեր գնել ու նվիրել է Տաթեւի վանքին:

Պատմագիրը Սվարանց անունը կապում է Ցուրավանք, Ցրվանք, Ցրվունց անունների հետ:

Ավանդության համաձայն՝ գյուղի բնակիչները, խաբվելով Լենկ Թեմուրից, հանձնվում են, իսկ նա բոլորին կենդանի-կենդանի թաղել է տալիս: Գյուղի քահանան, երբ այդ ոճիրի մասին լսում է, ծխամատյանում գյուղի հին անունը ջնջում է եւ դնում Սեւարանց նոր անունը, որը հնչյունափոխվելով ստանում է Սվարանց անունը:

Գյուղում գյուղատնտեսական գործունեության հիմնական ուղղություններն անասնապահությունն ու դաշտավարությունն են:

Բարձրադիր եւ ցուրտ այս գյուղում մրգատու ծառերից աճում են հիմնականում խնձորենին, տանձենին, սալորենին, տեղ-տեղ՝ ընկուզենին:

Հողային տարածքը կազմում է 1621հա, որից գյուղատնտեսական նշանակության՝ 1563հա, վարելահող՝ 191հա, բազմամյա տնկարկ՝ 3հա, խոտհարք՝ 42հա, արոտ՝ 799հա, այլ հողատեսքեր՝ 527հա եւ բնակավայրերի հողեր՝ 52հա:

Ընդհանուր 6հա են կազմում արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման, էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի եւ կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների, հատուկ պահպանվող տարածքների եւ ջրային հողերը:

Սվարանց գյուղ մտնողի առաջին զգացողությունը, որ համակում է, սրտի ցավն է: Գյուղն իրականում շատ ավելի հարուստ պատմություն ունի, քան ներկայացված ավանդազրույցներն ու հիշատակություններն են:

Բայց ամենեւին միտք չունենալով կանգ առնել Արամազդի փեշերին իր դարդ ու ցավի մեջ կուչ եկած գյուղի ստեղծման վարկածներին ու ժամանակագրությանը, մեր խղճի առջեւ պարզ հաշիվ տալով եւ հպանցիկ հայացք նետելով իրականությանը, ուղղակի արձանագրենք, որ երբեմնի Ցուրաբերդը, Սեւարանցը, Սվարին, ի վերջո, այսօրվա Սվարանցը հայտնվել է իրոք սեւի մեջ: Սա ի՞նչ է, պատմական ճակատագի՞ր, որ չկարողացանք փոխել, թե՞ չկամեցողություն, անտարբերություն, որն ավելի վատ է, քան Լենկ Թեմուրի ժամանակ պատահածը:

...Գյուղի հրապարակում մի բուռ մարդիկ էին հավաքված, ամեն տնից՝ մի մարդ: Մի քանի ահելներ եւ հայրենիքին իրենց սահմանադրական պարտքը մատուցած երեք-չորս ջահելներ:

Արեւոտ օրը դուրս էր հանել տներից Սվարանցի տղամարդկանց եւ բերել պարապ-սարապ շարել արեւկող, հազիվ երկու մետրանոց նստարանին, որի վրա բոլորն էլ կարող էին հանգիստ տեղավորվել…Ինչո՞վ չէ սա շեքսպիրյան ողբերգություն, բեմադրո՜ղն է պակասում…Դե մենք էլ եկանք…որ մի անհաջող բեմադրություն սարքենք եւ քոռուփոշման մեր լսածներից ու ասածներից, մեր տված հույսից, մեր եկած ճանապարհից, նորից գյուղը թողնելով իր անորոշ փափագների ու Արամազդի գլխին սկսած ձյունաբուքի ու ամպերի մեջ, հետ վերադառնանք:

Բայց յո՞ երթաս, եկել ես՝ մասնակցիր այս բեմականացմանը, լավ-վատ՝ խոսքդ ասա, ճռռա սելի ու սելվորի հետ, մարդիկ բան հասկանան, տեսնեն՝ խելքդ ի՞նչ է կտրում, իմանան՝ ինչո՞ւ ես կտրել քառասուն կիլոմետրը եւ այդպես հանկարծ հիշել Սվարանցն ու սվարանցցուն: Մարդիկ կարոտ են դրսի մարդու երես տեսնելուն, տարիներով այստեղ թուղթ ու գրիչը ձեռքին մարդ չի մտնում (բացի նախընտրական օրերից), եւ մեր մեքենայի երեւացող ճակատին միանգամից թեքվել-հառել էր արեւկող արած սվարանցցիների հետաքրքրասեր հայացքը…Ասես, քսանական թվականներն էին, եւ առաջին մեքենան էր մտնում գյուղացիների մեջ՝ պատվավոր հանդիսավորությամբ, հալոցքից գոմաղբի ու ծնկաչափ ցեխի միասեռ զանգվածն անիվների տակ չլմփացնելով:

Էլ ի՜նչ գյուղապետարան, ի՜նչ գյուղապետ ու գրասենյակ… Փոքրիկ նստարանն անմիջապես ճաքեր է տալիս, իրար կիպ նստած գյուղացոց համաչափ շարքը՝ դրսի հյուրի հանդեպ ավանդական հարգանքով, տխուր բեկորների պես ցաքուցրիվ է լինում: Ջահելները թռչում են շրջակայքի քարերին, ահելներից միայն երկու-երեքն են ծանրումեծ նստած՝ դիմավորում մածուցիկ դարձած ցեխը հերոսաբար հաղթահարող եռյակ, գրչով ու լուսանկարչական ապարատով զինված լրագրողական խմբին:

Իսկ հարցերն ու խնդիրներն անշտապ, հերթագայությամբ թափվում են մեր գլխին… Խեղճ լրագրող, քեզանից լիներ, միանգամից գրիչդ կախարդական փայտիկի կվերածեիր եւ ակնթարթում կվերացնեիր սվարանցցու, վաղատուրցու, տանձատափցու... սրտերի ցավը, եւ բոլոր վարկերը հատուկ գյուղացու համար կդառնային անտոկո՜ս, սերմացուն, վառելիքը՝ ջրի՜ գին, կոմբայնները կաճեին սնկերի պես, հացթուխները կրակը կընկնեին իրենց թխած հացի առատության ձեռը, չորս հարյուր տեղանոց դպրոցներում աշակերտներին տեղ չէր լինի, խմելու եւ ոռոգման ջրերը կհոսեին զուլալ մաքրությամբ, այլեւ ռադիոակտիվ էլեմենտներն ի չիք կդառնային, առողջ եւ դեռ ամրակազմ տղամարդիկ ժամանակ չէի՜ն ունենա գյուղի պատերի տակ արեւկող անելու, տներում երեւալու, չէի՜ն հասցնի տնամերձերում զբաղված, կարագ ու պանիր պատրաստող իրենց կանանց սիրուն, վառվռուն այտերը շոյելու, բայց եւ այնպես՝ ամեն քայլափոխի կհանդիպեիր հղի, շորորուն կանանց, կլսեիր ծնվող մանուկների մասին…

Այլ բան մտածիր, օրինակ, ընդամենը մի սեւ, փչացած-երկարած ատամով մնացած, կնիկը մեռած, միայնակ Կոլյա դայուն հարցրու ոչ թե կաթկթացող կտուրի, իր ճարած-կերած հացի մասին, որ թխո՜ղ չունի, այլ՝ հեռուներում դեգերող երեխեքի մասին, հարցրու՝ օգնո՞ւմ են քեզ, կարողանո՞ւմ են օգնել…Կդառնաս աչքի լույսը, որովհետեւ իր սրտի միջից խոսեցիր եւ մինչեւ հեռանալդ կընկնի կարոտների ու երազների մեջ՝ երախտագետ եւ արցունքոտ աչքը չկտրելով քեզանից՝ իր Ատծո՜ւց…

– Չե՜ն կարում օգնեն, չե՜մ էլ ուզում, ինչի՞ս է պետք, կողքս լինեին, կո՜ղքս…Շնորհակա՜լ եմ Աստծու չափ, որ հարցրեցիր, հալիցս հարցնո՜ղ էլ չունեմ…էդ որ հարցրեցիր, ինձ համար դա ամեն ինչ է, համ հաց է, համ ջուր…

Վայ, Կոլյա դայի, վա՜յ, ոչուփուչ լրագրողս դա էլ չանե՞մ, հորս մենությունն ես հիշեցնում… Բա էլ ինչի՞ համար եմ եկել-հասել Սվարանց…

Կամ քսաներկուամյա գեղեցկատես եւ հարյուր գել միանգամից խեղդող սպիտակ, բարի, արջի արտաքինով Մարության Նվերին ոչ թե տուն ու աշխատանք առաջարկիր, այլ ուղղակի ասա՝ սիրած աղջիկ ունե՞ս գյուղում... Միանգամից փայլո՜ւն-փայլփլուն են դառնում աչքերը, ժպիտը գնում-տարածվում է դեմքին.

– Բա խի՞ չունեմ…Բայց բերեմ, ո՞նց պահեմ…

Դա արդեն կարեւոր չէ, կարեւորը Նվերի, Կարենի, Արմենի ժպիտներն ու սրտում թաքցրած գաղտնիքի բացահայտման բերկրանքն էր, որ այդ պահին լուսավորեցին դեմքերը…

Ի՜նչ հեշտ է մեր օրերում լրագրող լինելը. ասում-խոսում ես, դարդ-դարդի տալիս, սրտերը բացում եւ բոլորին թողնելով հրաշափառ խաբվածության մեջ՝ ծլկում…

Բա հետո՞…Հենց այդ հետոն է ամենավատը, որ վրա է հասնում. Նվերը հասկանում է, որ ինքն աշխատանք եւ զբաղմունք չունի հայրենի գյուղում, որ սիրած աղջիկը տխրում-թոշնում է, Կոլյա դային, Գալուստ պապիկը փիքր են անում. իբր սա ինչի՞ եկավ ու գնաց, էլի նույն անպաշտպան միայնակն եմ՝ մի հատիկ, սեւացած ատամիս, ծլլըկաթ տանիքիս, քաղցկեղ հարուցող խմելիք ջրիս եւ անթխել մնացած հացիս հետ:

Ոչ եւ հազար անգամ՝ ոչ, լրագրողն էլ գլուխը բարձին դնելուց՝ հիշելու բան է ունենալու, անհուսալի եզրագծում հայտնված իր հող ու ջրի մարդկանց համար սիրտը ցավելու է, անընդհատ մտածելու է. տեսնես Կոլյա դային կորցրե՞ց միակ ապավեն հատիկ ատամն էլ, կտուրը կաթա՞ց գլխին, տեսնես բանակում պատվով ծառայած-եկած Նվերն ու Արմենը, Կարենը հո չկպացի՞ն արդեն արտագաղթի ճամպրուկները, որ ընդամենը երազում էին սիրած աղջկիներին տուն տանել եւ մի վաթսուն հազար դրամ իրենց գյուղում աշխատավարձ ստանալ…

Շա՜տ բաներ է մտածելու լրագրողը եւ էլի վերջում հույսը դնելու է իր գրածների վրա, սվարանցցու մոգական երազների ու կարոտների վրա եւ տխրելով, ի մի է բերելու. ի՜նչ քիչ բան է քեզ պետք, ահել ու ջահել սվարանցցի, որպեսզի դառնանք ձեր աչքի լույսը եւ ինքներս էլ հուզվենք մեր այդ հայտնագործությունից…

Կարոտների եւ երազների մեջ ապրող սվարանցցի, որոնց հետ միասին նորից ուժ ենք գտնում՝ դաժան իրականություն վերադառնալու եւ թվեր ու փաստեր արձանագրելու հենց գյուղի մեյդանում, արեւկող ծերերի, երկու-երեք ամրապինդ ջահելների, այստեղ՝ բերման ենթարկվածի պես, գյուղամեջ կանչված գյուղապետ Մարգարյան Արթուրի եւ դպրոցի տնօրեն Վարդանյան Նվերի մասնակցությամբ:

Չենք բեմադրում, տնեց-տուն նստած զրուցում ենք, խաբել, կեղծել չկա. դեմներս վեհափառ Արամազդը, գագաթը՝ հրաբուխ, արեւը՝ ջերմ, շուրջներս էլ պատվավոր վկաներ՝ մի բուռ մնացած սեւարանցցիք:

Դե հիմա շիփ-շիտակ խոսենք:

Սվարանցում այս պահին մնացել եւ ապրում է 107 բնակիչ, որից մի քանի հոգի տարիներով դրսում՝ երեխեքի տներում է բնակվում: Տակը մնաց հարյուր հոգի՝ մի նորմալ հայի գերդաստանի չափ:

1990 թվականին գյուղում բնակվում էր 346 բնակիչ, դպրոցում էլ 187 աշակերտ կար, մնացել է 16-ը եւ միայն մեկ առաջին դասարանցի:

Դե եկ ու սեւը մի տուր գլխիդ, այ սեւարանցցի:

Վերջին տասը տարում գյուղից մեկընդմիշտ արտագաղթել է 246 հոգի, տասնյակ դռներ են երեսիդ նայում կողպեքները կախ, տասնյակ լույսեր գիշերը չեն վառվում, տասնյակ հարսեր մանուկներ չեն ծնում, տասնյակ հացթուխ կանայք սվարանցցու համար հաց չեն թխում, եւ տասնյակ ամրապինդ տղամարդիկ օտարների համար են պատ շարում, քար կրում, տաքսի քշում, հատակ ավլում…

Հսկա, չորս հարյուր աշակերտի համար նախատեսված դպրոցում վախեցնող լռություն է տիրում, 1974 թվականին կառուցված շենքը վերանորոգման բազմաթիվ խնդիրներ ունի, եւ 1988-ից դպրոցի տնօրեն, պատվարժան Նվեր Վարդանյանը հերոսաբար մաքառելով, չի կորցնում հույսը, առաջվա պես նույն կարգապահությամբ եւ պատասխանատվությամբ գործն իր տեղով տանում է՝ մանկավարժներից պահանջելով, որ տարեկան երկու թե երեք շրջանավարտն էլ պետք է անպայման գերազանց սովորի եւ բարձր գնահատականներով բուհ ընդունվի, իսկ միակ առաջին դասարանցու այբբենարանի հանդեսը պետք է այնպիսի շուքով կազմակերպվի, ասես՝ դասարանը լեփ-լեցո՜ւն է մանուկներով… Ճիշտ է, դպրոցի մանկավարժները բոլորը մասնագիտացված են, բայց դե՝ տեղացի, գյուղում բնակվող մանկավարժների կարիք դպրոցն իրոք ունի, որոշ առարկաների գծով մանկավարժներ՝ օտար լեզուներ, պատմություն, ֆիզկուլտուրա, այսօր էլ Գորիսից են գալիս գյուղ, դասավանդում եւ վերադառնում:

– Նրանց տրանսպորտային ծախսերի հարցը դպրոցը լուծում է, բայց եւ այնպես, երիտասարդ կադրերի կարիք՝ թեկուզ տասնվեց աշակերտի համար, դպրոցը միշտ էլ ունենալու է:

Իսկ ես այն քչերից եմ երեւի, ով

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ԷՋ 6

ՅՈՒՐԻ ԲԵՐԵԶՈՎՍԿԻ. «Ագարակի կոմբինատի եւ քաղաքի բնակչության ճակատագրերն անխզելիորեն կապված են»

Հարցազրույց «Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» փակ բաժնետիրական ընկերության նորանշանակ տնօրենի հետ

Հանքարդյունաբերություն

ՍԿԻԶԲԸ՝ ԷՋ 1

է մուծում երեք մլրդ դրամից ավելի գումար: Փորձագետների տվյալներով՝ հանրապետության համախառն ներքին արդյունքի 0,5 տոկոսը բաժին է ընկնում Ագարակի կոմբինատին: Առաջին հայացքից դա տպավորիչ թիվ չէ, բայց բացարձակ թվերով արտահայտած՝ դա մեծ ավանդ է ինչպես հանրապետության, այնպես էլ առանձին վերցրած յուրաքանչյուր բնակչի բարեկեցության առումով: Կոմբինատը ոչ միայն քաղաքաստեղծ ձեռնարկություն է Ագարակ համայնքի համար, այլեւ Մեղրի քաղաքի եւ հարակից գյուղերի բնակիչների համար զբաղվածության խնդիր է լուծում՝ 1000-ից ավելի աշխատատեղ ապահովելով տարածաշրջանի մարդկանց համար: Ագարակում հինգ հազար բնակիչ է ապրում: Կարելի է ասել, որ ողջ քաղաքն է աշխատում կոմբինատում: Եթե ընտանիքի գլխավոր անդամն աշխատում է կոմբինատում, ապա ողջ ընտանիքի բարեկեցությունը պայմանավորված է նրանով, թե որքան արդյունավետորեն է աշխատում եւ կառավարվում կոմբինատը:

Բնականաբար, մարդիկ հետաքրքրված են, որ կոմբինատն անխափան աշխատի, որ չընդհատվի արտադրության ռիթմը մեր այս դժվարին ժամանակաշրջանում եւ աշխատի արդյունավետորեն, որ ժամանակին վճարվի աշխատավարձը, մարդիկ իրենց բարեխիղճ աշխատանքի դիմաց ստանան հավելումներ եւ պարգեւավճարներ: Կասեմ, որ մինչեւ այժմ աշխատավարձի ուշացում թույլ չի տրվել:

– Ագարակի բնակիչներին, նախեւառաջ, հետաքրքրում է կոմբինատի նոր ղեկավարի սոցիալական քաղաքականությունը՝ աշխատատեղեր, միջին ամսական աշխատավարձ, քաղաքում իրականացվող սոցիալական ծրագրեր… Ի՞նչ կասեք այդ մտահոգությունների վերաբերյալ:

– Ագարակ քաղաքը հիմնադրվել է կոմբինատի շուրջը եւ բնակավայր դարձել կոմբինատի շնորհիվ: Այսօր էլ կոմբինատն աջակցում է քաղաքին, սոցիալական մեծ գործառույթ իրականացնում՝ օժանդակելով քաղաքի ենթակառուցվածքների գործունեությանը: Իսկ քաղաքը միայն կենսական միջավայր չէ նրա բնակիչների համար, այլ նաեւ նրա կենսագործունեությունն ապահովող հիմնարկներն են՝ դպրոցն է, մանկապարտեզը, մշակույթի պալատը, հիվանդանոցը: Այս առումով կոմբինատն ու քաղաքը միմյանց հետ անխզելիորեն կապված են: Մեր մտահոգությունները եւ քաղաքի բնակիչների հետաքրքրությունները հատվում են մի կետում, դա այն է, որ կոմբինատն արդյունավետորեն եւ անխափան աշխատի բոլոր ժամանակներում: Մենք զգում ենք այդ մտահոգվածությունը եւ մարդկանց բարոյական աջակցությունը, որն արտահայտվում է նրանով, որ միանգամայն բարի դրացիական հարաբերություն է ստեղծված՝ կոմբինատի ղեկավարության եւ քաղաքի բնակչության միջեւ: Կարեւոր է, որ կոմբինատը ջանք չի խնայում ինչպես Ագարակի, այնպես էլ տարածաշրջանի սոցիալական կայունությունն ապահովելու գործում:

ԱՅՑԵՔԱՐՏ

Յուրի Բերեզովսկի. ծնվել է 1976թ. Մոսկվայում սպայի եւ մանկավարժի ընտանիքում: Ավարտել է Մոսկվայի Պատրիս Լումումբայի անվան ժողովուրդների բարեկամության համալսարանը: Բուհի բակալավրիատն ավարտել է 1999թ. եւ սկսել աշխատանքային գործունեությունը՝ որպես լեռնային ճարտարագետ: Աշխատանքին զուգընթաց շարունակել է ուսումը նույն բուհի մագիստրատուրայում, 2002-ին ստացել է «Լեռնային գործ» մասնագիտության տեխնիկայի եւ տեխնոլոգիայի մագիստրոսի կոչում՝ «Լեռնային ծննդավայրերի բաց մշակում» մասնագիտացմամբ: 2006 թվականից աշխատել է ղեկավար պաշտոններում՝ Ռուսաստանում, Հարավային Ամերիկայում, Աֆրիկայում: 2013թ. ստացել է Ռուսաստանի Դաշնության նախագահին առընթեր ժողովրդական տնտեսության եւ պետական ծառայության ռուսական ակադեմիայի մենեջմենտի մագիստրոսի աստիճան՝ «Բարձր տեխնոլոգիաների բնագավառում նախագծերի կառավարում» մասնագիտությամբ: 2014թ. նոյեմբերի 6-ին «Գեոպրոմայնինգ» ընկերությունը նրան նշանակել է «Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» փակ բաժնետիրական ընկերության գործադիր տնօրեն: 2015թ. փետրվարի 2-ին նշանակվել է այդ ընկերության գլխավոր տնօրեն:

– Որո՞նք են, ըստ Ձեզ, «Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲ ընկերության առջեւ ծառացած խնդիրները, առկա պրոբլեմները: Հասցրե՞լ եք ծանոթանալ Ագարակին, քաղաքի մարդկանց, ձեռնարկության մասնագետներին:

– Նախնական գնահատականների ժամանակն անցել է, նոր տնտեսական տարի ենք թեւակոխել, եւ պահանջվում են ոչ թե նախնական, այլ օբյեկտիվ գնահատականներ, կոնկրետ որոշումներ, որոնք պիտի ընդունել եւ կենսագործել: Կոմբինատը տնտեսապես բարվոք վիճակում է՝ շնորհիվ սեփականատեր խմբի ղեկավարած թիմի ջանքերի: Հիմնախնդիրներ յուրաքանչյուր արտադրությունում կան՝ կապված տեխնոլոգիական ռեժիմի, արտադրական հզորություններն ամենօրյա անհրաժեշտ վիճակում պահպանելու հետ: Կա հիմնախնդիրների խումբ, որ անհրաժեշտ է լուծել խոշոր ներդրումային ծրագրեր իրականացնելով: Իրապես ասած՝ քանզի կյանքն ընթանում է իր հունով եւ միշտ անհրաժեշտ է լինելու իրականացնել խոշոր ներդրումային ծրագրեր՝ արտադրությունն արդյունավետ կազմակերպելու համար: Այդպիսի խոշոր ներդրումային միջոցառման անհրաժեշտություն է ծագել՝ բարելավելու կոմբինատի պոչամբարային տնտեսությունը: Արդեն կա որոշում, արդեն կան լուծումներ, թե ինչպես իրականացնել այդ նախագիծը:

– Այս տարի հնարավո՞ր կլինի իրականացնել:

– Ընթացիկ տարում այդ միջոցառումը կսկսվի, դա արդեն ստույգ է, բայց թե երբ ամբողջապես կիրականացվի՝ դա արդեն կախված չէ կոմբինատից, այլ՝ համաշխարհային տնտեսության վիճակից եւ միջազգային շուկայի կոնյունկտուրայից, պարզապես մենք արձանագրում ենք կոնկրետ փաստը, կոմբինատի շահագործման համար անհրաժեշտ է իրականացնել մի շարք ներդրումային միջոցառումներ, որոնք հնարավորություն կտան ապահովել կոմբինատի հետագա գործունեությունը, նաեւ որոշ բնապահպանական հիմնախնդիրների լուծում կտան: Ներդրումային ծրագրերի իրականացումը բարենպաստ ազդեցություն կունենա բնապահպանական վիճակի վրա, ձեռնարկության բնապահպանական բեռնվածությունը կնվազի: Յուրաքանչյուր արտադրություն, յուրաքանչյուր տեխնիկական օբյեկտ, յուրաքանչյուր տեխնիկական գործընթաց որոշակիորեն ազդեցություն ունի բնապահպանության վրա: Մենք անվերապահորեն պիտի ընդունենք այդ իրողությունը: Եթե մենք միացնում ենք մեքենայի շարժիչը եւ գնում բնությամբ հիանալու, ապա ավտոմեքենայի արտանետումներն անգամ բացասաբար են անդրադառնում նույն այդ բնության վրա: Դա անխուսափելի է: Բայց մեր կոմբինատը, լինելով պարտաճանաչ ձեռնարկություն, հաշվի առնելով սոցիալական եւ բնապահպանական գործոնները, ընդունում է որոշումներ, որոնք նախ՝ ժամանակակից են, եւ երկրորդ՝ նվազեցնում են տարածաշրջանի բնապահպանական վիճակին հասցվող վնասը: Մենք վերոնշյալ ծրագիրը պիտի իրականացնենք, մարդիկ կզգան այդ ծրագրի արդյունավետությունը:

– Այս համատեքստում կուզեինք իմանալ կոմբինատի տեխնիկական զինվածության մասին: Ի՞նչ է սպասվում առաջիկայում այդ ուղղությամբ:

– Էականորեն ձեռնարկությունը մոդեռնացվել է, մանավանդ հարստացուցիչ ֆաբրիկան: Վերջին վերազինումն առնչվում էր հարստացուցիչ ֆաբրիկայի ընդլայնմանը, հանքահարստացման պրոցեսի բարելավմանը: Ձեռնարկության նոր վերազինումը կվերաբերվի հանքաքարի ջարդմանը եւ տեսակավորմանը:

– Սերգեյ Պոլովինկինի պաշտոնաթողությունը, որքանով տեղյակ ենք, պայմանավորված էր աշխատանքային պայմանագրի ժամկետը լրանալով: Արդյո՞ք այդպես է, թե՞ պարոն Պոլովինկինը մեկ այլ պատճառով է պաշտոնը թողել: Որտե՞ղ է հիմա նա եւ ինչո՞վ է զբաղված: Ի դեպ, նա հարգանք էր վայելում ոչ միայն Ագարակում, այլեւ ամբողջ մարզում:

– Միանգամայն ճիշտ եք: Սերգեյ Պոլովինկինի կյանքի հինգ տարին՝ պրոֆեսիոնալիզմով, բարձր արդյունավետությամբ հագեցած, նվիրված էր քաղաքին եւ Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատին: Բարձր որակավորում ունեցող կառավարողի համար դա մեծ ժամանակահատված է: Նրա ադմինիստրատիվ թիմը համալրված էր արհեստավարժ կադրերով, ինքն էր հավաքագրել այդ թիմը: Դա անկյունաքարն է յուրաքանչյուր տնտեսվարողի հաջողության: Նա գնաց, որովհետեւ նրա վարչական հմտություններն ու կառավարման փորձը «Գեոպրոմայնինգ»-ի սեփականատերերի խումբը ցանկացավ օգտագործել այլ ոլորտում: Այժմ նա ղեկավարում է ընկերության կոմերցիոն ոլորտը: Դա բարդ աշխատանք է, երեւի ավելի պատասխանատու, քան կոմբինատ ղեկավարելը: Մենք էլ այստեղ փորձում ենք գործերն այնպես կազմակերպել, որ նրա պակասը չզգացվի, եւ հաջողություններ մաղթում նոր աշխատանքում:

– Նոր տնօրենի նշանակումը, ուզենք-չուզենք, նոր քաղաքականություն, նոր մոտեցումներ է ենթադրում: Ո՞րն է այն նորը, որ Դուք մտադիր եք իրագործել ձեռնարկությունում եւ Ագարակ քաղաքում:

– Մենք որպես լուրջ ձեռնարկություն՝ պատասխանատվության զգացումով վճարում ենք բոլոր հարկերը եւ մյուս վճարումները: Միջազգային շուկայական կոնյունկտուրան շատ անբարենպաստ է, մանավանդ տարեսկզբին աղետալի էր պղնձի գնի անկումը՝ 20-24 տոկոս: Ճիշտ է, մետաղների գներն այժմ որոշակիորեն բարելավվել են, բայց ոչ ոք չի կարող ասել, թե վաղն ինչ անակնկալ կլինի: Եվ, բնականաբար, կոմբինատը փոխեց ռազմավարությունը՝ շուկայական գործոնների հետ կապված: Տեսաբանները չէին կանխագուշակել պղնձի նման գնանկում: Մի խոսքով, կոմբինատի ռազմավարությունը գնողական քաղաքականության արդյունավետ կազմակերպման մեջ է, ծախսերի արդյունավետ կառավարումը եւ ամենագլխավորը՝ արտադրական հզորությունների պահպանումը նախատեսված մակարդակի վրա: Դա ինչ-որ առումով մարտահրավեր է, բայց խնդիրն այդպես է դրված:

– Որքան հասկացանք, արտադրության ծավալը ոչ ավելանալու, ոչ էլ պակասելու է:

– Դա նշանակում է, որ մարդիկ չեն կրճատվելու, մենք պլանավորում ենք պահպանել ոչ միայն վարչական ապարատի կազմը, այլ նաեւ աշխատավորական կոլեկտիվը, ապահովել աշխատավարձերը, պարգեւ-հավելավճարները:

– Ինչպե՞ս եք վերաբերում հրապարակայնությանը, բացախոսությանը եւ առհասարակ մամուլի հետ հարաբերություններին: Նաեւ ասենք՝ այս զրույցով համոզվեցինք, որ շատ բաց եւ շփվող անձնավորություն եք:

– Շնորհակալ եմ գնահատականի համար: Այդպես կա, հուսով եմ՝ այդպես էլ կլինի:

Կցանկանայի, որ կոմբինատի մասին տեղեկատվությունը դուրս գա Հայաստանի սահմաններից: Քանի որ կոմբինատը հաջողությամբ հաղթահարում է արտադրական դժվարությունները, ծանր տնտեսական պայմանները: Բայց այդ մասին ոչ մեկը չգիտի: Կոմբինատը ոչ միայն չի կրճատել իր սոցիալական պարտավորությունները, արտադրության ծավալները, չի նախատեսում նաեւ աշխատակիցների կրճատում: Տեղյակ եմ, որ ձեր լրագիրը նախանձախնդիր է համակողմանի լուսաբանել մարզի կյանքը, նաեւ նրա տնտեսությունը:

– Թերթի միջոցով կցանկանայի՞ք ագարակցիներին խոսք փոխանցել:

– Արդեն մի անգամ չէ, որ ասել եմ (ծիծաղում է): Մեկ անգամը եւս չէր խանգարի: Ագարակի կոմբինատի եւ քաղաքի բնակչության ճակատագրերն անխզելիորեն կապված են: Ես երախտապարտ եմ Ագարակի ժողովրդին՝ բարոյական աջակցության համար եւ լիահույս եմ, որ մեր համագործակցությունը կշարունակվի բարյացակամության, փոխօգնության մթնոլորտում:

Զրույցը՝ ՎԱՀՐԱՄ ՕՐԲԵԼՅԱՆԻ

Անդրանիկ Օզանյանի՝ Մանչեսթրում 1919-1922թթ. ծավալած գործունեությունից

Դրվագ

ԳԵՎՈՐԳ ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ
Պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր,
ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող

Այս օրերին համայն հայությունը թե՛ մայր հայրենիքում, եւ թե՛ Սփյուռքում մեծ խանդավառությամբ նշում է հայ ժողովրդի մեծ զավակ Անդրանիկ Օզանյանի ծննդյան 150-ամյակը: Հայոց ազատամարտի նորագույն պատմության մեջ իր կատարած դերով առանձնահատուկ տեղ է զբաղեցնում Անդրանիկ Օզանյանը, ով գոյամարտի օրհասական պահերին ցուցաբերել է ազգային-քաղաքական գործչին բնորոշ աներեւակայելի կազմակերպչական տաղանդ, երկաթյա կամք ու վճռականություն, բացառիկ հետեւողականություն եւ շրջահայացություն: Ժողովրդական հերոս, որի կյանքը իրավի մի ամբողջական հերոսապատում է:

Խորապես ճշմարիտ է, որ ժամանակը ծնում է իր հերոսներին: Նույնքան էլ ճշմարիտ է, որ ժողովուրդը, ապավինելով նրանց, դարեր շարունակ ամրապնդվում ու հզորանում է իր արժանի զավակների շուրջ հյուսված հերոսապատումներից: Ուստի պատահական չէ, որ Արցախյան մեծօրյա ազատամարտի ժամանակ Անդրանիկի մասին հյուսված երգերը դարձյալ համարվում էին ժողովրդի բաղձանքների ու ազատասիրության զգացումների ներշնչման աղբյուր: Այդպես էլ պետք է լիներ, քանզի իր պատմության բախտորոշ պահերին Անդրանիկի նման ռազմիկներին ժողովուրդն է ծնում, ժողովուրդն է պահպանում ու հավերժացնում նրա անունը:

Անդրանիկի ապրած յուրաքանչյուր օր համապարուրված է մեր պատմության ամենաճակատագրական ժամանակաշրջանի հետ: Ստորեւ ներկայացվող դրվագը դրա վառ ապացույցն է: Այսպես՝ 1919թ. ապրիլին, երբ Անդրանիկը Հայաստանից հեռանում է Եվրոպա, հունիսի 16-ին նա արդեն Լոնդոնում էր, որտեղից հունիսի 27-ին փոխադրվում է Մանչեստր, որտեղ բնակություն է հաստատում մինչեւ 1922թ.: Այդ ժամանակն Անդրանիկի համար լարված ու եռուն աշխատանքի օրեր էին: Զորավարը թեեւ հեռու էր Հայաստանից, սակայն հայրենիքում անօթեւան ու սովամահ եղող գաղթականության օրհասական վիճակը գիշեր ու ցերեկ մտատանջում էր նրան: Սովն ու համաճարակն օր օրի տասնյակ կյանքեր էին խլում: Պետք էր փրկել հայ ժողովրդին… Ստեղծված պայմաններում հայ ժողովրդին օգնե-

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ԷՋ 7

Գյուղատնտեսություն

ՍԵՎԱԴԱ ԻՎԱՆՅԱՆ. «Գյուղապետության վիճակագրությունը պետք է արտացոլի իրականությունը, ինչը բխում է ե՛ւ գյուղացու, ե՛ւ պետության շահերից, մինչդեռ...»

ՍԿԻԶԲԸ՝ ԷՋ 1

ունենալով, որ առկա է վառելիքի, սերմերի համապատասխան ռեսուրս:

Անշուշտ, այդ մտադրությունը խրախուսելի է: Ճիշտ է, 2014-ի արդյունքներով մարզում կատարվել է մոտ 17 հազար հա աշնանացան (600 հա-ով ավելի, քան 2013-ին), բայց փաստ է եւ այն, որ մոտ 8 հազար հա վարելահող (տարբեր պատճառներով) գյուղացին չի օգտագործում կամ օգտագործում է այլ նպատակով:

Գարնան գյուղատնտեսական աշխատանքների առանցքային հարցերից է որակյալ սերմերով գյուղացիական տնտեսությունների ապահովվածությունը: Ուստի եւ անհրաժեշտ համարեցինք խնդրո առարկայի շուրջ զրուցել ՀՀ գյուղնախարարության «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի Սյունիքի մարզային կառույցի ղեկավար Սեւադա Իվանյանի հետ:

– Պարոն Իվանյան, կուզենայինք, նախեւառաջ, որոշակի պատկերացում կազմել «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի Սյունիքի մարզային կառույցի նպատակների, հիմնական խնդիրների մասին:

– Կառույցի նպատակը մարզի տարածքում ցանվող բոլոր տեսակի հացահատիկային ու կերային մշակաբույսերի սերմերի ծլունակության, մաքրության լաբորատոր վերահսկողությունն է:

Սյունիք ներկրվող բոլոր սերմերն անցնում են այստեղով. ստուգվում եւ տրվում է լաբորատոր վկայական:

Միաժամանակ աշխատում ենք մարզի այն շահառուների հետ, ովքեր զբաղվում են էլիտային եւ սուպեր էլիտային սերմերի մշակությամբ:

– ՊՈԱԿ-ի Սյունիքի մարզային ստորաբաժանման կառուցվածքը, աշխատակազմը...

– Ի սկզբանե կառույցի նստավայրը Սիսիանում է. հավանաբար նկատի են ունեցել հանգամանքը, որ վարելահողերի ու ցանքատարածությունների մեծ մասը գտնվում է Սիսիանում եւ Գորիսում:

Կառույցը Սիսիանի տարածքում՝ Շաքեի տեղամասում, ունի 15 հա վարելահող՝ նոր սորտերի փորձարկման եւ շրջանառության մեջ դնելու համար:

Մենք այստեղ երկուսով ենք, բայց մեզ օգնում են ՊՈԱԿ-ի մասնագետները, ովքեր ժամանակ առ ժամանակ, անհրաժեշտության դեպքում, այցելում են մարզ:

Ունեցած հողերի մշակման համար ունենք համապատասխան տեխնիկա եւ գյուղգործիքներ:

– Մեր զրույցի ընթացքում երկուստեք օգտագործում ենք շահառու հասկացությունը: Մի փոքր ավելի հանգամանալից՝ այդ մասին. ովքե՞ր են Ձեր ծառայության շահառուները մարզում:

– Դաշտավարությամբ զբաղվող բոլոր գյուղացիական տնտեսությունները, կարելի է ասել, մեր շահառուներն են: Բայց առանձին ծրագրեր ունեն իրենց կոնկրետ շահառուները: Այսպես՝ 2010թ. Ռուսաստանի Դաշնությունից հանրապետություն է ներկրվել էլիտային ցորեն (բարձր վերարտադրության ցորեն), որի մի մասը հատկացվել է Սյունիքի մարզին: Այդ ծրագիրն աշխատել է 2011-14թթ.: Առաջին տարում՝ 2011-ին, ծրագրում ընդգրկվել է 39, 2012-ին՝ 74, 2013-ին՝ 40, 2014-ին՝ 8 շահառու:

Սերմը տրվել է գյուղացիական այն տնտեսություններին, որոնք մշակել են 7 եւ ավելի հա ցանքատարածություն:

– Ծրագիրն ավարտվել է, կուզենայինք իմանալ արդյունքների մասին՝ ընդհանուր գծերով:

– Այդ ծրագրով մարզի տարածք է ներկրվել հացահատիկային մշակաբույսերի 9 սորտ՝ «Կոլլեգա», «Յուբիլեյնայա-100», «Յասաուլ», «Բատկո», «Նոտա», «Տանյա», «Կրասնոդար-99», «Գրոմ» եւ «Վասսա»:

Ամեն տարի 260-300 տոննա բարձրորակ սերմ է մտել մարզ, ինչը բավական է եղել տարեկան հազար հա ցանք անելու համար:

Նշված սորտերից երեքը՝ «Յուբիլեյնայա-100», «Կոլլեգա», «Բատկո», չեն ընտելացել մեր տարածաշրջանի բնակլիմայական պայմաններին, ինչի համար եւ դուրս են մղվել: Իսկ մնացած սորտերը մեր պայմաններում (բնականաբար՝ տարվա եղանակից կախված) բարձր բերք են ապահովվել՝ հա-ից միջին հաշվով՝ անջրդի վարելահողերում՝ 37-40 ց, ոռոգելի հողերում՝ մինչեւ 70 ց:

– Թույլ տվեք ընդհատել եւ փոքր-ինչ ճշտել ասվածի հավաստիությունը. մեկ հա-ից 70 ցենտնե՞ր, մեկ-երկու օրինակ, եթե կարելի է:

– Օրինակ, Արարատ Թանգյանը ջրովի հողատարածքից Բռնակոթում ստացել է այդքան բերք: Գագիկ Խաչատրյանը՝ դարձյալ ջրովի տարածքից, ստացել է մինչեւ 55 ց բերք: Իսկ անջրդի հողատարածքներից՝ մինչեւ 40 ց բերք ստանալու օրինակներ շատ ունենք՝ Մովսես Բաբաջանյան, Վլադիկ Արզումանյան՝ Նորավանից, Իլիչ Շողունց՝ Աղիտուից...

– Բայց եւ, ըստ մեր ունեցած տեղեկությունների, եղել են ծրագրի ձախողման փաստեր, այսինքն՝ նույն սերմը մեկ ուրիշը ցանել է, սակայն ստացել է մինչեւ 15 ց բերք: Ինչպե՞ս բացատրել:

– Պատճառը, իմ կարծիքով, ագրոտեխնիկական կանոնների ոչ ճիշտ կիրառումն է: Հիմնականում խախտում են ցանքսի ժամկետները, չի օգտագործվում ցանքակից պարարտանյութ, ցանքատարածությունն ախտահանվում է ոչ ճիշտ եւ այլն:

– Եվ շա՞տ են ձախողման կամ, որ ավելի ճիշտ է, ցածր բերքատվության օրինակները:

– Շատ են... Գյուղական համայնքների մեծ մասում չկան ախտահանիչ սարքավորումներ, կատարվում է չոր ախտահանում, որը նպատակին չի ծառայում, եւ գլխավորը՝ օգտագործվում են ժամկետանց, ոչ պիտանի թունաքիմիկատներ...

– Դարձյալ Ձեզ պետք է ընդհատենք, մեր օրերում մի քիչ տարօրինակ է հնչում վերը նշված արտահայտությունը՝ «օգտագործվում են ժամկետանց, ոչ պիտանի թունաքիմիկատներ»:

– Սկսեմ նրանից, որ մարզում կան թունաքիմիկատների վաճառքի կետեր, որոնցից եւ ոչ մեկը չունի լիցենզիա, չունի մասնագետ վաճառող, ով պետք է գյուղացուն բացատրի տվյալ քիմիկատի օգտագործման կանոնները: Մեկ վաճառքի կետ կա Սիսիանում, մեկը՝ Գորիսում, Կապանում եւ Մեղրիում չկա, աշխատում են անհատներ, ովքեր նույնպես չունեն լիցենզիա:

ԱՅՑԵՔԱՐՏ

Սեւադա Իվանյան. ծնվել է Սիսիանի տարածաշրջանի Նորավան գյուղում: Միջնակարգ կրթությունը ստացել է Սիսիանի թիվ 2 միջնակարգում: 1973-78թթ. սովորել է Երեւանի գյուղինստիտուտի ագրոնոմիական ֆակուլտետում՝ ստանալով գիտական ագրոնոմի որակավորում: 1978-ից աշխատել է «Սիսիանի շրջանային գյուղտեխնիկա» արտադրական միավորումում, 1979-ից՝ Սիսիանի սերմնաբուծական տնտեսությունում՝ գլխավոր գյուղատնտես: 1987-89թթ. ղեկավարել է Սիսիանի «Հայգյուղքիմիա», 1989-2000թթ.՝ «Բերրիություն» շրջանային միավորումը: 2000-2002թթ. եղել է Սիսիանի սերմնաբուծական կայանի տնօրեն, այնուհետեւ՝ մինչեւ 2007թ., ՍՊ ընկերության տնօրեն: 2007-ից մինչեւ հիմա ՀՀ գյուղնախարարության «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի Սյունիքի մարզային կառույցի ղեկավարն է:

Անկուսակցական է:

Ամուսնացած է, ունի երեք զավակ:

Արտադրությունից դուրս եկած թունաքիմիկատների մասին: Մեկ օրինակ. «Գրանոզա» ախտահանիչը, որ սնդիկ է պարունակում, 1990-ականներից դուրս է եկել արտադրությունից, բայց մինչեւ հիմա օգտագործվում է: Մինչդեռ, դրա փոխարեն, պետք է օգտագործել «Ռաքսիլ», «Դիվիդենտ» եւ այլ դեղեր:

Հաճախ գյուղացին չի էլ պատկերացնում իր անելիքը: Օրինակ՝ ստացված սերմն ի՞նչ թունաքիմիկատով ախտահանի, ինչի՞ դեմ ախտահանի՝ փոշեմրրիկի՞, քարամրրիկի՞...

Քիչ առաջ ես շեշտեցի ցանքակից պարարտացման կարեւորությունը: Մեր մարզի տարածքում աշնանացանի լավագույն ժամկետը համարվում է օգոստոսի 25-ից սեպտեմբերի 15-ը: Ցանքակից պարարտացման նպատակն է նպաստել բույսի լիարժեք թփակալմանը:

– Ձեր ասածից տպավորություն ենք ստանում, որ հացահատիկային մշակաբույսերի աճեցմամբ զբաղվող գյուղացին շատ հաճախ չի էլ իմանում իր անելիքը, օգտագործում է թունաքիմիկատ, որն օգուտ չի տալիս, սերմը գցում է հողի մեջ՝ չիմանալով դրա ծլունակության կամ խոնավության աստիճանը, ցանքսը ժամանակին չի կատարում՝ չիմանալով դրա հետեւանքները: Իսկ մեզ թվում էր, թե ԳԱՄԿ կոչված կառույցը՝ իր բազում մասնագետներով ու խորհրդատվությամբ, շատ թե քիչ օգնում է գյուղացուն:

– ԳԱՄԿ-ն խորհրդատվական կազմակերպություն է, բայց ավելի ճիշտ կլիներ այդ կազմակերպության մասին խոսել ԳԱՄԿ-ի պատասխանատուների հետ:

– Քիչ առաջ Դուք ասացիք, որ մարզ ներկրված սորտերից մի քանիսը քննություն է բռնել մեր տարածքում: Ի՞նչ առավելություն ունեն այդ սորտերը մեզանում ավանդաբար օգտագործվող սերմերի նկատմամբ, չէ՞ որ տասնամյակներ շարունակ ունեինք տեղական սորտեր եւ ամենեւին էլ վատ բերք չէինք ստանում:

– Դեռեւս խորհրդային տարիներից Սյունիքի շրջաններում օգտագործվում էին «Բեզոստայա-1», «Կրասնոդար-99» եւ այլ սորտեր: Մինչեւ այսօր էլ դրանք օգտագործվում են: Մեր պայմանների համար ընտրված սորտեր են՝ տասնամյակներով քննություն բռնած: Բայց անջրդի վարելահողերի պայմաններում դրանց առավելագույն բերքատվությունը 40 ց է: Իսկ վերը նշված «Գրոմ», «Վասսա», «Տանյա» եւ մյուս սորտերն անհամեմատ ավելի բերքատու են:

Նշված երեք սորտերը 15-20 օր շուտ անցնում են ծմեռացման եւ այդքան ժամանակ էլ շուտ դուրս են գալիս ծմեռացումից, ինչը նշանակում է, որ ապահոված են աշնանային հնարավոր ցրտահարությունից:

– Արդեն իսկ ավարտված ծրագրի հետ կապված եւս մեկ հարց կուզենայինք քննարկել, նկատի ունենք սերմերը գյուղացուն տալու պայմանները:

– Սերմերը տրվել են մեկին երկու հետ վերադարձնելու պայմանով: Վերադարձված սերմը, մեր կողմից վկայական եւ հավաստագիր ստանալուց հետո, հատկացվել է մարզի գյուղացիական տնտեսություններին՝ մեկ կգ՝ 160 դրամով: Իսկ ստացված էլիտային սերմի մեկ կգ-ի արժեքը եղել է 330-350 դրամ՝ չտալու դեպքում՝ գումարը կրկնակի վճարելու պայմանով:

– Ոչ բոլոր շահառուներն են, որքանով տեղյակ ենք, կատարել այդ պայմանները: Ավելի ճիշտ՝ ոչ բոլոր գյուղացիներն են հնարավորություն ունեցել՝ կատարելու այդ պայմանները:

– Երեք շահառու չի կատարել՝ բերք չստանալու պատճառով: Գործը մտել է դատարան, եւ ստացածը գումարի տեսքով վերադարձնելու վճիռ է կայացվել: Սակայն, 2012 թվականին սկսված դատական վեճը մինչեւ հիմա շարունակվում է: Ըստ իմ ունեցած տեղեկությունների՝ մեկ կգ-ի դիմաց (վերջնական որոշմամբ) պետք է շահառուն վճարի 200 դրամ:

– Մեր կարծիքով՝ դատական նման քաշքշուկներ չէին լինի, եթե պայմանագրերում ֆորս-մաժոր նախատեսված լիներ...

– Միայն դա չէ պայմանագրի թերությունը: Մեկ կիլոգրամի դիմաց երկու կգ վերադարձնելու պայմանը, իմ կարծիքով, չափազանց ծանր բեռ է գյուղացու համար, քանի որ սերմը կրկնակի չափով վերադարձնելուց բացի գյուղացին պետք է կատարի այլ ծախսեր՝ քամհարում, զտում, ախտահանում, պարկավորում... Կարծում եմ՝ մեկ կգ-ի դիմաց 1,2 կգ վերադարձնելն ավելի ողջամիտ կլիներ:

Ինչ վերաբերում է պայմանագրում ֆորս-մաժորի բացակայությանը, ապա դա անընդունելի է, քանի որ, մեր պայմաններում հատկապես, ցրտահարությունը, երաշտը, հարավային քամիները, կարկուտը, հիվանդություններն անխուսափելի են:

– Սերմարտադրության բարելավման նպատակով հանրապետությունում ներկայումս նոր ծրագիր իրականացվո՞ւմ է, թե՞ ոչ:

– 2012-15թթ. համար իրականացվել է սուպեր էլիտայի ծրագիր: Մարզից ծրագրում ընդգրկվել է 3 շահառու՝ Գագիկ Խաչատրյան, Արարատ Թանգյան, Սեւադա Իվանյան: Ծրագիրն աշխատում է մեկ կգ-ի դիմաց երկու կգ վերադարձնելու պայմանով: Յուրաքանչյուր ֆերմերի հատկացվել է 5-6 հա-ի համար սերմացու՝ տարբեր սորտերով՝ «Գրացիա», «Վասսա», «Նոտա», «Տանյա»:

Ի՞նչ կարող եմ ասել ծրագրի արդյունավետության մասին: Աշխատող ծրագիր է, բայց էլիտայից եւ սուպեր էլիտայից ստացված բերքի տարբերությունը չի գերազանցել 5 ցենտները:

– Իսկ ընթացիկ գարնանացանի հետ կապված ի՞նչ կարող եք ասել:

– Մարզին հատկացվել է Ռուսաստանի Դաշնությունից ներկրվող գարնանացան գարու 250 տոննա սերմացու՝ «Ռադնիկ» սորտը, կորնգանի 40 տոննա, առվույտի 5 տոննա սերմացու: Մեկ շաբաթվա ընթացքում սերմացուները կլինեն մարզում, եւ առաջինը կբաշխվի Կապանի շրջանում՝ կլիմայական նկատառումներից ելնելով:

Գարու սերմի մեկ կգ-ն 130 դրամ է, կորնգանինը՝ 370 դրամ, առվույտինը՝ 1500 դրամ:

Բաշխումը կկատարի Սյունիքի մարզպետարանը՝ սահմանված գումարը վճարելու պայմանով:

– Թեեւ ֆորս-մաժոր չէր նախատեսվել նախորդ ծրագրերի պայմանագրերով, բայց հանրապետության կառավարությունը 100-ից ավելի շահառուի հարցում գնաց զիջման, որոնց թվում, որքան էլ տարօրինակ է, Սյունիքի մարզից միայն երեք հոգի էր ընդգրկված, ինչը նշանակում է, որ մենք ստացված սերմը վերադարձնելու խնդրի լուծման դատական ճանապարհին ենք առայժմ նախապատվություն տալիս:

– Իրականում այդ շահառուներն ակնկալվող բերքը չեն ստացել՝ բնակլիմայական ոչ բարենպաստ պայմանների պատճառով: Ես այդպես գիտեմ: Կառավարության որդեգրած չափանիշներով միայն այդ երեք շահառուն (մեր մարզից) պետք է մեկ կգ-ը վերադարձնեն 200 դրամով՝ ի սկզբանե նախատեսված 700 դրամի դիմաց:

Ավելի անկեղծ լինեմ. ծրագրի պատասխանատուներն էլ մեղք ունեն այն բանում, որ գյուղացին ակնկալվող բերքը չի ստացել: Պետք է ավելի կշռադատված մոտենային սորտերն ըստ տարածաշրջանների բաշխման ժամանակ:

– Մեզանում մի կարծիք է իշխում, որ հանրապետության ներսում արտադրված սերմերը պետական ծրագրերով բաշխելիս միշտ էլ միեւնույն գյուղացիական տնտեսություններից են գնումներ կատարվում: Այդ մոտեցումը հաճախ տարակույսների տեղիք է տալիս:

– Իսկապես, Սյունիքի մարզում արտադրված սերմերից գնումներ կատարվում են հիմնականում միեւնույն մարդկանցից. դրանք էլիտային եւ սուպեր էլիտային սերմերի մշակությամբ զբաղվող ֆերմերներն են, ովքեր խորացած են սերմնաբուծության մեջ: Եվ նման որոշումները մեկ օրում ու հանկարծակի չեն կայացվում: Դրանց նախորդում են դաշտերի պարբերական հետազոտությունները (աբրոբացիա), սորտային մաքրության ուսումնասիրումը... Եվ «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի մասնագետներն են վերջնական եզրակացություն հայտնում, որից հետո գյուղնախարարությունը գին է առաջարկում: Ֆերմերի համաձայնությունը լինելու դեպքում նոր միայն պայմանագիր է կնքվում:

– «Սյունիքի սերմ արտադրողների միություն» ՍՊԸ-ն, ըստ էության, նույն գործունեությամբ է զբաղված, ինչ-որ Ձեր կառույցը: Կարողանո՞ւմ եք համատեղել երկու այդ կառույցների գործունեությունը, արդյո՞ք չեք խոչընդոտում միմյանց:

– Մենք էլ նախկինում այդ միության մեջ ենք եղել: Հիմա՝ համագործակցում ենք, իրար օգնում, իրար փոխլրացնում: Ներկայումս էլ կան շատ ֆերմերներ, ովքեր մտնում

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ԷՋ 6

Մեռնողը գյուղ է... Սվարանց

Մարզի գյուղերը

ՍԿԻԶԲԸ՝ ԷՋ 3

հավատում է, որ վաղ թե ուշ մեր հեռացած աշակերտները վերադառնալու են…, – ասում է դպրոցի տնօրենը:

Ինչպիսի՞ անունով կոչես հայի տոկունության եւ լավատեսության այս ֆենոմեն-երեւույթը: Ակամա ձգվում ես Նվեր Վարդանյան մանկավարժ-տնօրենի անձնվիրության, չնահանջող լավատեսության եւ լուսավոր հոգու առջեւ եւ բառեր չես գտնում ուղղակի երախտագետ լինելու:

Մի պահ մոռանում ես նույնիսկ, որ Սվարանցում ես, որտեղ, թվում էր, գյուղի հոգեվարքի վերջին պատարագի՞ն էիր ներկա լինելու…

Չէ, այս գյուղը չի մեռնելու, այս գյուղը չի ուզում մեռնել, եթե միայն մենք նրան մեր անտարբերությամբ չսպանենք:

Մեղքը գյուղացիների վզին չի ընկնելու, դա՝ հաստատ, մեղքը՝ մեր վզին է լինելու եւ մեկ էլ՝ տասը տարվա համայնքապետի փորձ ունեցող Արթուր Մարգարյանի, ում մասին գյուղացիք անուղղակի հասկացնել տվին՝ դռներ ծեծել, վերեւների աչքին վատամարդ դառնալ չի սիրում: Մարդը չի սիրում դռներ ծեծել, ի՞նչ կարող ես անել:

Բայց դռներ ծեծելու, ծրագրեր կազմելու եւ ներկայացնելու, տարբեր կառուցողական ծրագրերի մեջ գյուղը ներառելու համար են իրեն անընդհատ ընտրել եւ ընտրում, հո չե՞ն վստահել, որ տեղը նստի եւ թոշակներ կամ ըստ հայեցողության՝ նպաստ-օգնություններ բաժանի…Գոնե տեղյա՞կ է, որ վերեւներում նստածները կարող են մերժել կամ գնահատել իր համառությունը, ի շահ ժողովրդի՝ իր անձնվիրումը, տեղյա՞կ է, որ կարող են ոչ միայն ընդառաջել, այլեւ՝ անհնարինն անել:

– Թող մի անգամ փորձի, ախր, մենք չգիտենք էլ՝ վերեւում մեր էս խեղճ վիճակի մասին գիտե՞ն, թե՞ ոչ…Գուցե կարծում են, թե հարմարված ենք արդեն մեր չարքաշ վիճակին, ձեններս կտրած ապրում ենք էլի…, – ասում են գյուղի տարեցները, եւ հիշում ժողովրդական ասացվածքը.

– Երեխան մինչեւ լաց չլինի, մերը նրան չի կերակրի, ախր…

Ինչ ճիշտ է, ճիշտ է: Մեզ մնում է լռել եւ համաձայնել փորձով իմաստնացած տարեցների խոսքին, բայց խնդիրները դեռ թվարկվում են, եւ վերջն էլ չի՜ երեւում:

Գյուղի խմելու ջուրն աղտոտված է քիմիական վտանգավոր միկրոէլեմենտներով… Ոռոգման ջուր չկա՜… Մինչդեռ Սվարանցը, երեւի բոլոր գյուղերի մեջ, ամենաջրառատն է, եւ շատ քիչ բան է մնում, որպեսզի այն հասնի գյուղացուն: Ուղղակի՝ մատը խփել մատին եւ հենց տեղական ուժերով խնդիրը վերացնել: Գոնե՝ այս մեկ խնդիրը, մնացածներն էլ՝ դպրոցի վերանորոգում, կոյուղու կառուցում, հանքավայրի շահագործում, այդպիսով՝ աշխատատեղերի բացում, արտագաղթի կասեցում, սոցիալական այլ խնդիրների բարեհաջող լուծում, հերթով առաջ քաշել: Չէ՞ որ Սվարանցն էլ ութ գյուղի հետ իբր ներգրավված է Տաթեւի զարգացման ծրագրում…

Ուղղակի, գյուղապետի կողմից նախաձեռնություն հանդես բերել է պետք, թե չէ գյուղում ապրող սվարանցցին հույսի եւ լավատեսության, հավատի ու լավ օրվա երազանքի պակաս ու խնդիր չունի: Եթե Նիկոլայ պապը, Նվեր, Արմեն ջահելներն ուրախանում եւ մինչեւ երկինք շնորհակալ են լինում մի փոքրիկ, սրտոհուզիչ խոսքից, ապա պատկերացնել կարելի է՝ որքա՜ն ավելի երախտագետ կլինեն, ուժով ու երջանկությամբ կլցվեն, եթե մի իրական հարց լուծես…

Բա այսպիսի հավատավոր, մի լավ խոսքի ականջը կարոտ, սիրտն իր հողին կպած, սրտի ցավով ճամպրուկ նախապատրաստող ահել ու ջահել սվարանցցուն ինչպե՜ս կարելի է հուսախաբ անել, վերջին հավատը սպանել եւ թողնել, որ իր յուղի մեջ այնքան տապակվի, մինչեւ շունչը փչի, հողն ամայանա, պատմությունը վերանա, Արամազդ լեռն էլ իսպառ որբանա իր առասպելը պատմող Գալուստ պապուց:

Լսե՞լ եք գոնե մեկ անգամ, թե ինչ է պատմում ութսունն անց Գալուստ պապը.

– Արամազդի զավակները՝ հայոց դիցամայր Անահիտն ու հուրհեր Վահագնը ծնվել են մեր գյուղում, մեր լեռներում, ապրել եւ զորացել Ցուրաբերդի հող ու ջրով…

Բա այս պատմությունը գյուղի տարեցից լսող գյուղապետի քունը գիշերը կտանի՞…

Ինչպե՞ս կարող է նա քնել, երբ գիտե, որ գյուղ մտնող խմելու ջրի ակունքին խոտ չի աճում, որովհետեւ ռադիոակտիվ էլեմենտներով հագեցած ջրեր են հանքախորշերից գալիս ու խառնվում խմելու ջրին, եւ ինքը չի՜ էլ ձգտում ամենաբարձր ատյաններում քննության առարկա դարձնել այդ խնդիրը:

Եվ դրան անմիջապես հաջորդում է Արշակյան Գալուստի՝ գյուղի բուժկետի նախկին վարիչի, դպրոցի ֆիզկուլտուրայի երկարամյա ուսուցչի մտահոգ, սրտամաշ խոսքն իր գյուղի մասին.

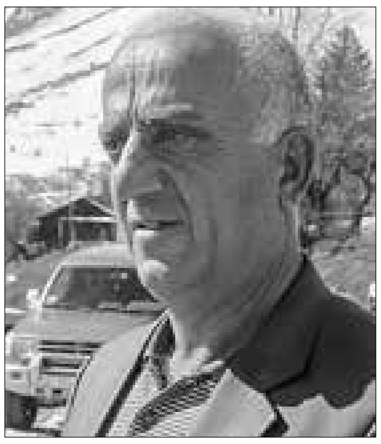

Մարգարյան Արթուր, Սվարանցի գյուղապետ

Նվեր Վարդանյան, դպրոցի տնօրեն

– Ի՞նչ է դառնալու մեր գյուղի վերջը…

Տարեց թոշակառուն իր վաստակած հանգիստը տաք վառարանի մոտ վայելելու, իր ծաղկաբույր թեյը խմելու եւ թոռներով հրճվելու փոխարեն այս ցրտով դուրս է եկել գյուղամեջ, կանգնել ու հարց է տալիս.

– Բա ի՞նչ է դառնալու մեր գյուղի վերջը…

Ասում է եւ գյուղի փրկության ելքը տեսնում տեղի երկաթի հանքավայրի բացման եւ շահագործման մեջ: Չէ՞ որ նախկին ԽՍՀՄ փլուզումից հետո երկաթի հանքավայրի շահագործման հեռանկարից, «Սպին» գործարանի, տրիկոտաժի ֆաբրիկայի մասնաճյուղերից զրկվել է գյուղը… Ելքը միայն դա է, այլապես…, – ամփոփում է Գալուստ պապը՝ խոսքն օդում կախելով…

Այլապես ի՞նչ, շարունակությունն ուղղում ենք գյուղապետին.

– Եթե փոքր գյուղերի խոշորացում կատարվի, Սվարանցի վիճակն էլ ավելի կվատթարանա, եղած հաստիքներն էլ կկրճատվեն, եւ ամենափոքր հարցն էլ մեծ խնդիր կդառնա գյուղացիների համար, – ասում է գյուղապետը:

Այդ մեկը գիտենք, ուրի՞շ, ի՞նչ է արվում գյուղերի խոշորացմանն ընդդիմանալու ուղղությամբ:

Գյուղում կոոպերատիվ տնտեսությունների ստեղծումը, ինչպես հասկացանք, նույնպես, ոչ բոլորին է հրապուրում:

Խնդիրների լուծման ուղղությամբ դռներ չեք սիրում ծեծել, գյուղում խմելու ջրի որակը բարելավելու համար ոչինչ չեք ձեռնարկում, ոռոգման ջրի խնդիրը չեք կարգավորում, ծրագրեր չեք ներկայացնում, չեք մերժվում եւ չեք էլ ընդունվում:

Այս ճանապարհներն անցե՞լ եք. ակամա հարց է ծագում: Ո՛չ, չեք անցել, ուրեմն գյուղապետը ոչ թե չի՜ կարողացել, այլ՝ չի կամեցել, իսկ սրանք տրամագծորեն բոլորովին տարբեր իրավիճակներ են, առաջինը՝ ներելի. մարդը ջանացել է մինչեւ վերջ, երկրորդը ` ծանր մեղք. մարդը չի կամեցել:

Ուրեմն ձեռքերն անօգնական բարձրացնելու եւ շվար դեմքով գյուղամեջում կանգնելու, խնդիրներ թվարկելու եւ ելքը չտեսնելու իրավունքն էլ չունեք…Այդպես է ստացվում:

Այսքանից հետո Գալուստ պապն ինչպե՞ս կարող է հանգիստ խղճով նստել իր տանը, տաք վառարանի մոտ եւ իր ծերությունը վայելել, կամ Մանգասարյան Կոլյան իր սառը, դատարկ պատերից ինչպե՞ս կարող է խունճապահար եւ հույսով չփախչել գյուղամեջ… Երիտասարդ Միհրը, Արմենն ու Կարենն էլ ինչպե՞ս, ի՞նչ հույսով չկապեն ճամպրուկները՝ դեպի հեռուներ:

Ի վերջո, ինչպե՞ս կարող են բոլորը միասին չաղաղակել.

– Բա ի՞նչ է դառնալու մեր գյուղի վերջը…

Ի՞նչ կարող է լրագրողը պատասխանել սվարանցցու այս հարցին, ի՞նչ ասես հույսով աչքն աչքիդ հառած, իննսունին հասնող Կոլյա պապին, ում դեռ ոչ մի լավ բան չարած՝ անվերջ շնորհակալություն է հայտնում:

Խոսք չկա, երեսպարզության համար անպայման կարձանագրենք. Սվարանցն ունի մեկ կոմբայն եւ մեկ «Բելառուս», որոնք էլ ձեռք է բերվել Սյունիքի մարզպետի օգնությամբ:

Գյուղի մոտ 200 հա վարելահողից կոմբայնահարմար է ընդամենը 80հա-ը, մնացածը խոտհարք է, ոչ մեքենահարմար:

Տաթեւում կառուցված ճոպանուղին, ըստ գյուղապետի, գյուղին ավելի շատ վնաս հասցրեց, քան՝ օգուտ: Չգիտես ինչ տրամաբանությամբ, նրա կառուցումից հետո վերջնական խաչ դրվեց երկաթի հանքավայրի բացման եւ շահագործման հեռանկարի՝ սվարանցցու վերջին հույսի վրա: Ինչո՞ւ: Շատ պարզ. այստեղ եկող տուրիստներին կարող է չհրապուրել հանքահորերի առկայության փաստը եւ փոքր-ինչ վնասե՜լ նրանց առողջությանը… այդպիսով սպառնալիք դառնալ այցերի քանակի՜ն, բիզնեսի՜ն, ի վերջո, շահագրգիռ եւ թելադրող ուժերի գրպանին:

Ակամա դառը քմծիծաղ է առաջանում. ոչի՞նչ, որ այդ տարածքում մարդիկ են ապրելու, բնիկներ… Ոչի՞նչ, որ այստեղ երեխաներ են ծնվելու, դեռատի աղջիկներ են մայրանալու… Բայց այդքանով հանդերձ, սվարանցցին, տեսեք՝ ինչ վիճակում է, որ իր առողջության եւ կյանքի գնով՝ դարձյալ հանքավայրի շահագործման մեջ է տեսնում գյուղի փրկությունը…

Իսկ տուրի՞ստը… մեկ-երկու ժամով, կամ օրով կգա եւ հանկա՜րծ… իր առողջությունը կարող է այդ ընթացքում …խաթարվե՜լ, քաղցկեղածին օդ շնչել… Դա հեչ՝ ուղղակիորեն խփել ճոպանուղու տերերի ախորժակին… էլ ո՞նց կլինի… Չգիտես էլ՝ խնդա՞ս, թե՞ լաս այս զավեշտը լսելով:

Սվարանցցին մի ելք էլ է առաջարկում. «Հյուսիս-հարավ» մայրուղին կառուցել գյուղի մերձակայքով: Մտածում է՝ կակտիվանա կյանքը, առեւտրային հարաբերություններ կձեւավորվեն, մարդիկ կկապվեն արտաքին աշխարհի հետ…

Գյուղամիջում դեռ երկար ժամանակ են սվարանցցիները ելքեր փնտրելու շուրջ տալիս-առնում, հուսավառվում եւ հուսախաբվում, հնարավոր եւ անհնարին եզրեր փնտրում, երազում ու հավատում:

Իսկ այդ ընթացքում ակամա մի շաբլոն, գուցեեւ անտեղի, անհուսալի միտք է նորից ծնվում. ասենք՝ գյուղապետը դռներ ծեծել չի սիրում, իմաստ չի տեսնում ճակատը կառավարական հաստ պատերին զարնելու մեջ, բայց մի՞թե գյուղնախարարությունը կամ հանրապետության համապատասխան մյուս գերատեսչությունները չեն տեսնում հանրապետության թույլ, վքարային, օրհասական եւ եզրային գծում գտնվող կետերը, որոնք գյուղեր են կոչվում, գյուղերն էլ՝ ճակատագրեր, պատմություն, առասպել, ողնաշար, ի վերջո... Հայրենիք:

Եվ մի՞թե իրոք երկրի իշխանությունները խորապես թքած ունեն այդ մեռնող, հոգեվարք ապրող գյուղերի հոգսերի վրա եւ արդյո՞ք նրանք ի զորու չեն պատկերացնել, որ մեկ ողի վքարումն արդեն լուրջ սպառնալիք է ազգի ողնաշարի համար:

Իսկ վքարված ողնաշարի մեռնող ողերը մե՜կը չեն վաղուց, արդեն այս հանցավոր անտարբերությունը փտախտի է վերածել ողջ օրգանիզմը, եւ վերջինս, եթե լեզու ունենար, ութսունամյա Արշակյան Գալուստի, կամ սպիտակ, բարի, արջ Միհրի պես էլ ողջ ուժով կգոռար՝

ԲԱ ՄԵՐ ՎԵՐՋՆ Ի՞ՆՉ Է ԴԱՌՆԱԼՈՒ, միեւնույն է, նրան լսող եւ արձագանքող չէր լինելու:

Հ.Գ. Մնում է Կոլյա պապի ծանր ու ցեխոտ մահակն էլ բանեցնել, բարձրացնել ու մի լավ գրխկուն հարվածով սթափեցնել իշխանության համապատասխան օղակների քնած եւ պարարտ գլուխներին, դռներն էլ ոչ թե վախվորած ծեծել՝ պարտադիր «կարելիով», այլ տղամարդավարի՝ ոտքի մի լավ, մոռացված ողջույնով:

Եվ, ի վերջո, ոչ թե նրանց քնած ունկին շշնջալ ամենավերջին վախկոտի, աղքատ եւ չսպասված հյուրի պես, այլ՝ բղավել ուղղակի նրանց խուլ ականջին.

– Գյուղ է մեռնողը, լսո՞ւմ եք, ՄԵՌՆՈՂԸ ԳՅՈՒՂ Է…

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆ

ՍԵՎԱԴԱ ԻՎԱՆՅԱՆ. «Գյուղապնտեսության վիճակագրությունը պետք է արտացոլի իրականությունը, ինչը բխում է ե՛ւ գյուղացու, ե՛ւ պետության շահերից, մինչդեռ...»

Գյուղատնտեսություն

ՍԿԻԶԲԸ՝ ԷՋ 5

են այդ միության մեջ:

– Վիճակագրական տվյալները՝ մեր մարզի կտրվածքով, կարծեք խոսում են այն մասին, որ 2014-ին Սյունիքում ավելի շատ աշնանացան է կատարվել, քան, ասենք, 2013-ին: Մինչդեռ, երբ շրջագայում ենք մարզում, ակնհայտ երեւում է, որ աշնանացանի ցանքատարածությունները նախորդ տարիների համեմատությամբ պակասել են: Կարծեք՝ գյուղացին երբեմնի շահագրգռվածությունը չունի հացահատիկ մշակելու գործում:

– Գյուղատնտեսությանն առնչվող վիճակագրությունն իրականությանը մոտեցնելու խիստ անհրաժեշտություն կա. այդ հարցում ձեզ հետ համաձայն եմ: Այնուհետեւ՝ բոլոր դեպքերում ամեն ինչ որոշվում է վերջնական արդյունքի հիման վրա, գյուղացուն հետաքրքիր է վերջնական արդյունքը: Այդ առումով 2014թ. արդյունքները չեն կարող գոհացնել գյուղացուն: Ցորենի կգ-ը դարձել էր 125-130 դրամ, հազիվ ծախսն է փակվում, տակը բան չի մնում: Դրան ավելացավ դրամի արժեզրկումը: Ուրեմն՝ մթերման ցածր գին, դրամի արժեզրկում… Մի ուրիշ հանգամանք էլ. 2013-ին մեկ կգ ցորենի արժեքը 150 դրամ էր, հացի գինը՝ 200 դրամ: 2014-ին՝ ցորենի գինը՝ 125 դրամ, հացի գինը՝ 220 դրամ: Ակնհայտ անոմալիա: Այդ ամենից հետո, բնականաբար, գյուղացին չի կարող շահագրգռված լինել ցորենի մշակման հարցում: Դրա համար ճիշտ կլիներ, որ գյուղացին հացահատիկի մշակության հետ մեկտեղ կարեւորեր ոսպի, լոբու, սիսեռի, եգիպտացորենի մշակությունը. դրանց պահանջարկը կա եւ լինելու է:

Դե գյուղացին էլ իր վերաբերմունքը պետք է փոխի ցորենի արտադրության հանդեպ: Մեր լաբորատորիայում, օրինակ, ամենաժամանակակից մեթոդներով որոշվում է սերմի ծլունակությունը, ծլման էներգիան, խոնավությունը, հազար հատիկի կշիռը, հիվանդությունը, վարակվածությունը… Եվ մենք, համայնքների ղեկավարների աջակցությամբ, ձգտում ենք, որ բոլոր գյուղերում սերմը, հողի մեջ դնելուց առաջ, լաբորատոր հետազոտության ենթարկվի: Բայց դա, խոստովանեմ, միշտ չէ, որ ստացվում է: Գյուղացին հաճախ նույնիսկ չի կարեւորում սերմի պահպանության պայմանները: Նման դեպքերում լավ արդյունք, իհարկե, չի կարելի սպասել: Միայն լաբորատոր ուսումնասիրության

AMERIABANK

Բանկային նոր մասնաճյուղ Կապանում

Կապանի նախկին հանրախանութի վերակառուցված մասնաշենքի առաջին հարկում այսուհետեւ կգործի «Ամերիաբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության «Կապան» մասնաճյուղը:

Մարտի 6-ին տեղի ունեցած նորամուտի միջոցառմանը մասնակցում էին Սյունիքի մարզպետ Սուրեն Խաչատրյանը, Ազգային ժողովի պատգամավոր Արմեն Կարապետյանը, Կապանի եւ Քաջարանի քաղաքապետերը, մարզի բանկային ոլորտի ներկայացուցիչներ, գործարարներ, հրավիրված անձինք: Հյուրերը շրջեցին մասնաճյուղի տարածքում, ծանոթացան աշխատանքային պայմաններին, մատուցվող ծառայություններին, այնուհետեւ մասնաճյուղի նորամուտն օրհնեց Կապանի հոգեւոր հովիվ տեր Վահան քահանա Հերոյանը:

«Մենք բավականին հավակնոտ ծրագրեր ունենք Կապան քաղաքում, - լրագրողների հետ ճեպազրույցի ժամանակ ասաց «Ամերիաբանկի» մանրածախ գործառնությունների գծով տնօրեն Արման Բարսեղյանը, - **մասնավորապես նախատեսում ենք առաջին տարվա ընթացքում մոտ երկու հազար հաճախորդի հաշիվ բացել Կապան քաղաքում, ակտիվ վարկավորում եւ ավանդների հավաքում իրականացնել, այս պահի դրությամբ ունենք 20 աշխատակից, բիզնեսի ծավալի ընդլայնմանը զուգընթաց աշխատատեղերի քանակը կավելանա, ամենակարեւորը՝ «Կապան» մասնաճյուղում բանկային ծառայությունների նոր չափանիշներ եւ նոր ստանդարտներ ենք նախատեսում, դա ակնհայտ է մասնաճյուղի ինտերիերից եւ դիզայնից: Հուսով եմ, որ բացի մասնաճյուղի շենքային պայմաններից՝ բանկային ծառայությունների նոր չափանիշներ մուտք կգործեն Կապան՝ նպաստելով քաղաքի ընդհանուր զարգացմանը»:**

Կադրերի վերապատրաստման առնչությամբ պատասխանելով «Սյունյաց երկրի» հարցին, Արման Բարսեղյանը տեղեկացրեց, թե որտեղ բացվում են «Ամերիաբանկի» մասնաճյուղեր, կադրերն ընտրվում են տեղից: «Կապան» մասնաճյուղի կադրերն ընտրվել են անցյալ տարի, վեց ամիս վերապատրաստվել են Երեւանում՝ անհրաժեշտ գիտելիքներ, հմտություններ ստանալուց հետո եկել մասնաճյուղում աշխատելու:

Ի դեպ, «Ամերիաբանկի» նորաբաց «Կապան» մասնաճյուղը հանդես է գալիս «Ես սիրում եմ Սյունիքը» հատուկ արշավով, որ հնարավորություն է տալիս հաճախորդներին օգտվել արտոնյալ պայմաններով ծառայություններից: Արշավի շրջանակներում թողարկվելու են «Ես սիրում եմ Սյունիքը» տոնական վճարային քարտեր, որոնք հնարավորություն են ընձեռում մասնաճյուղի հաճախորդներին մինչեւ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ը օգտվել լրացուցիչ արտոնություններից, ընդ որում՝ քարտը տրամադրվում է «Ամերիաբանկի» «Կապան» մասնաճյուղում մարտի 6-ից ապրիլի 7-ն ընկած ժամանակահատվածում:

Ինչպես տեղեկանում ենք հաղորդագրությունից, որ լրագրողներին տրամադրեց «Ամերիաբանկի» մամուլի ծառայությունը, «Ամերիաբանկի» 2014 թվականի գործունեության արդյունքները վկայում են, որ այն Հայաստանի բանկային համակարգում զբաղեցնում է առաջատար դիրք մի շարք կարեւոր ցուցանիշների, մասնավորապես, ակտիվների, պարտավորությունների, վարկային ներդրումների, հաճախորդների նկատմամբ ունեցած պարտավորությունների եւ շահույթի մասով: «Անցյալ տարի աճել են նաեւ ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները, ինչը վկայում է «Ամերիաբանկի» կայուն զարգացման եւ բանկի նկատմամբ հանրության մեծ վստահության մասին», - կարդում ենք հայտարարության մեջ:

Մասնաճյուղի բացման արարողությունը եզրափակվեց խաղարկությամբ, եղավ երեք շահում:

Մնում է ավելացնել, որ նորաբաց «Կապանը» «Ամերիաբանկի» տասնմեկերորդ մասնաճյուղն է հանրապետությունում:

ՎԱՀՐԱՄ ՕՐԲԵԼՅԱՆ

արդյունքում կարելի է ասել, օրինակ, թե մեկ հա-ի համար քանի կգ սերմ է պետք:

– Մենք արդեն անդրադարձանք գյուղատնտեսական ոլորտի վիճակագրական տեղեկությունների ոչ միշտ հավատ ներշնչելու իրողությանը: Հիշո՞ւմ եք՝ խորհրդային տարիներին Սյունիքի մարզն ընդգրկող շրջաններում 25-30 ց բերք ստանալու դեպքում մարդիկ արժանանում էին պետական ամենաբարձր պարգեւների, որովհետեւ դա հացահատիկի արտադրության ոլորտում իրոք բարձր ցուցանիշ էր: Իսկ հիմա… հողը ճիշտ չենք մշակում, պարարտանյութ չենք տալիս, ախտահանում չենք կատարում, հնձի ժամանակ ունենում ենք բերքի անհամեմատ շատ կորուստ (հացահատիկահավաք կոմբայնները բավականին հնացած են), բայց վերջում (անգամ անցյալ տարվա պես ոչ բարենպաստ եղանակային պայմանների արդյունքում) հայտարարում ենք, թե մեկ հա-ի միջին բերքատվությունը կազմել է 28-30 ց, էլ չենք ասում, որ հացի որակն էլ համընդհանուր մտահոգության առարկա է դարձել:

– Ես արդեն ասացի, որ գյուղատնտեսության վիճակագրությունը պետք է արտացոլի իրականությունը, ինչը բխում է և՛ գյուղացու, և՛ պետության շահերից: Թղթի վրա պետք է արտացոլվի այն, ինչ որ կա իրականում, մինչդեռ… Մասնավորեցումից հետո, կարծեք, այդ ոլորտը դուրս է մնացել ուշադրությունից: Ինչ վերաբերում է հացի համընդհանուր անորակությանը, ապա դա, ինքներդ շատ լավ գիտեք, կապ չունի ո՛չ սերմի, ո՛չ ստացված բերքի հետ: Դրա պատճառներն ուրիշ տեղ պետք է փնտրել:

Հարցազրույցը՝
ՍԱՄՎԵԼ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆԻ

Անդրանիկ Օզանյանի՝ Մանչեստրում 1919-1922թթ. ծավալած գործունեությունից

Դրվագ

ՍԿԻԶԲԸ՝ ԷՋ 4

լու միակ միջոցը, որին կարող էր ի սպաս դնել Զորավարն իր ուժերը, նրան նյութական օգնություն կազմակերպելն էր: Հանգանակության գործի կազմակերպումն առաջնակարգ նշանակություն է ստանում: Ուստի, Զորավարը կոչով դիմում է Մանչեստրի հայությանը, պարբերաբար կազմակերպում ընդունելություններ, հանդիպումներ, հարցազրույցներ, խորհրդակցություններ եւ այլն: Նրա ջանքերով 1919թ. սեպտեմբերի 11-ին ստեղծվեց «Մանչեստրի հայ փախստականների օժանդակություն (հագուստեղենի ֆոնդ)» ընկերությունը (պատվավոր նախագահ Ա. Օզանյան), որն ընդգրկեց հազարավոր բարերարների՝ Ամերիկայից մինչեւ Հնդկաստան եւ բազմաթիվ այլ երկրներ (տե՛ս Հաշուետուութիւն Մանչեսթրի Հայ Փախստականական Հագուստեղէնի ֆընտի, Վենետիկ, 1922, էջ 2, տե՛ս նաեւ Չելեպյան Ա., Զորավար Անդրանիկ եւ հայ հեղափոխական շարժումը (կենսագրական ակնարկ), Երեւան, 1990, էջ 583): 1919թ. սեպտեմբերի 20-ին Անդրանիկը Մանչեստրից գնում է Լոնդոն եւ հիմնում «Հայ փախստականների հագուստեղենի ֆոնդ» կոմիտեն (տե՛ս Սիմոնյան Հր., Անդրանիկի ժամանակը, հ. Բ, Երեւան, 1996, էջ 607-608): Գլխավորելով հայ որբերին ու գաղթականությանն օգնող հայ-անգլիական կոմիտեի գործունեությունը, Անդրանիկը գործի բերումով այցելում է Ֆրանսիա, ԱՄՆ եւ այլ երկրներ: Հայաշատ վայրերում նա զրույցներ ու ելույթներ է ունենում հարազատ ժողովրդի ճակատագրի եւ հատկապես սովի եւ համաճարակի մատնված բազմահազար հայ որբերին ու գաղթականությանը նյութական եւ բարոյական օգնություն կազմակերպելու մասին: Սփյուռքահայերն ամենուրեք արձագանքում էին Անդրանիկի կոչերին: Կարճ ժամանակում Անդրանիկին հաջողվում է զգալի օգնություն կազմակերպել: Արդեն մինչեւ 1919 թ. նոյեմբերի 10-ը Լոնդոնի, Մանչեստրի եւ Հնդկաստանի հայերից հանգանակած գումարը կազմում էր 58 հազար ֆունտ ստեռլինգ: Մանչեստրի հանձնախումբն իր գործունեությունը շարունակեց մինչեւ 1922 թ. (տե՛ս Հաշուետուութիւն Մանչեսթրի Հայ Փախստականական Հագուստեղէնի ֆընտի, էջ 91):

Հատկանշական է, որ հայրենիքին նյութապես օգնելու հարցում Զորավարի ուշադրության կենտրոնում են գտնվել նաեւ իրեն շատ հոգեհարազատ Զանգեզուրի հայությունը եւ այդտեղ հաստատված գաղթականությունը: Զանգեզուրում թուրք-թաթարների դեմ մղած կռիվների շրջանում (1918թ. հուլիս-1919թ. մարտ) Անդրանիկն իր զորամասով անջնջելի հետք էր թողել հայրենասեր զանգեզուրցիների հոգում: Հանգանակած գումարներով Զանգեզուրի սովյալներին օգնելու խնդրանքով Անդրանիկին Թավրիզից հեռագրով դիմել էր Զանգեզուրում եղած ժամանակ նրա զինակից ընկեր, հասարակական-քաղաքական գործիչ Գեղեոն Տեր-Մինասյանը: Ստորեւ բերվող փաստաթուղթը, որ ժամանակին հրապարակվել է Փարիզում լույս տեսնող «Ապագայ» լրագրում («Ապագայ», Բարիզ, հոկտեմբերի 1, 1921), մեջ ենք բերում առանց որեւէ փոփոխության:

ԶՕՐ. ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ԿՈՉԸ

Զօր. Անդրանիկ Մանչէսթըրէն, ուր կը գտնուի այժմ, հետեւեալ նամակը ղրկած է խմբագրութեանս.

Խմբագրութիւն «Ապագայ»-ի

Դաւրէժէն 9 օգոստոս թուականաւ հասցէիս ղրկուած հեռագիր մը կըսէ.

«Զանգեզուրի գաղթականներու օգնութեան հասէք»

Հեռագիրը ստորագրուած է Պ. Գէղէոնէ (1), որ ինձ եւ ի մասնաւորի կովկասահայ մեծատուններու ծանօթ յարգելի եւ վստահելի անձնաւորութիւն մըն է, որուն գրածին պէտքէ հաւատ ընծայել:

Մանչէսթըրի հայ «Քլօթինկ ֆօնտ»-ի դրամագլուխը սպառւած ըլլալով, այս հեռագիրը կը յանձնեմ արտասահմանցի հայ գաղութներու լուրջ ուշադրութեան:

Բայց պէտք է հոս շեշտել, որ ոչ միայն Զանգեզուրի, այլ ամբողջ հայ ժողովուրդը Հայաստանի սահմաններուն մէջ ենթակայ է աննախընթաց սովի մը վերահաս վտանգին: Հետեւապէս օրուան հրամայական պահանջին համապատասխան չափով մը պէտք է գաղութները անմիջապէս օգնութեան հասնին վտանգեալ հայութեան: Յոյս ունիմ, որ մեր ազգ.[ային] պաշտօնական մարմինները պէտք եղած միջոցները ձեռք առած են եւ համապատասխան տնօրէնութիւնք եւս ըրած:

25 Սեպտ.[եմբեր], 1921 Մանչեսթըր
ԱՆԴՐԱՆԻԿ

1. Գեղեոն Տեր-Մինասյանցը ծնվել է Կապանի Խլաթաղ գյուղում՝ քահանայի ընտանիքում: Ավարտել է Էջմիածնի Գեւորգյան ճեմարանը: Սկզբում ուսուցչություն է արել Շուշիում, այնուհետեւ՝ Գորիսում: Այնուհետեւ մանկավարժական գործունեությունը շարունակել է Շրվենանց գյուղում, որպես ավագ ուսուցիչ: Անդամակցել է Հ.Յ.Դ.-ին: 1918-1921թթ. Զանգեզուրի համար ստեղծված ռազմաքաղաքական ծանր կացության ժամանակ զբաղվել է հասարակական-քաղաքական ակտիվ գործունեությամբ: Զինակցել է Անդրանիկին, Արսեն Շահմազյանին, այնուհետեւ՝ Գարեգին Նժդեհին: Զգալի ավանդ ունի թուրք-մուսավաթական հարձակումներից երկրամասի պաշտպանության գործում: Եղել է Ինքնավար Սյունիքի Սահմանադիր ժողովի նախագահ, Լեռնահայաստանի կառավարությունում զբաղեցրել է պետական վերահսկիչի պաշտոնը: 1921թ. տարագրվել է Իրան: 1937թ. վերադարձել է Խորհրդային Հայաստան: Նույն թվականի նոյեմբերին ձերբակալվել է, իսկ դեկտեմբերի 17-ին՝ գնդակահարվել (տե՛ս Սմբատյան Գ., Երկաթե վարագույրից այս կողմ, Երեւան, 2009, էջ 145):

■

Կտրուկ շրջադարձ Սիսիանի քաղաքապետարանի դատական գործում

Իրավական

Քանիցս տեղեկացրել ենք այն մասին, որ Սիսիանի քաղաքապետարանի եւ «Սիսիանի լրատու» ՍՊԸ-ի մի քանի աշխատակցի մեղադրանք է առաջադրվել. Արմեն Հովակիմյան՝ «Սիսիանի լրատու» ՍՊԸ տնօրեն, Հասմիկ Եսայան՝ «Սիսիանի լրատու» ՍՊԸ հաշվապահ, Կարեն Դանիելյան՝ Սիսիանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի ֆինանսատնտեսական բաժնի պետ, Աղասի Հակոբջանյան՝ Սիսիանի քաղաքապետ, Աշոտ Գրիգորյան՝ Սիսիանի քաղաքային համայնքի ղեկավարի տեղակալ:

2014թ. հուլիսի 16-ին մեկնարկած դատավարությունը, սակայն, կտրուկ շրջադարձ է ունեցել:

Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարանի 2015թ. փետրվարի 3-ի դատական նիստում (դատավոր՝ Նապոլեոն Օհանյան) ընդունվել է որոշում՝ գործը լրացուցիչ նախաքննության ուղարկելու մասին:

Դրա համար հիմք է հանդիսացել Սյունիքի մարզի դատախազության միջնորդագիրը «Առաջադրված մեղադրանքը փոփոխելու եւ նոր մեղադրանք առաջադրելու համար դատական քննությունը հետաձգելու մասին»՝ ստորագրված մարզի դատախազության դատախազ Ֆ.Հովհաննիսյանի կողմից: Միջնորդագրում մասնավորապես նշվել է՝ «Դատաքննության ընթացքում մի շարք ապացույցների հետազոտման արդյունքում ի հայտ են եկել այնպիսի հանգամանքներ, որոնք հայտնի չէին… մինչդատական վարույթում եւ որոնց շուրջ քննություն կատարելու դեպքում հնարավոր է փոփոխվեն Աղասի Հակոբջանյանին եւ Կարեն Դանիելյանին առաջադրված մեղադրանքները»:

Անհրաժեշտ քննչական եւ դատավարական գործողություններ կատարելու նպատակով առաջարկվել է դատական քննությունը հետաձգել 20 օր ժամանակով:

Լրացուցիչ նախաքննության արդյունքում վերաորակվել է Աղասի Հակոբջանյանին ներկայացված մեղադրանքը: Հիմա Սիսիանի քաղաքապետը մեղադրվում է ոչ թե ՀՀ քրեական օրենսգրքի Հոդված 315-ի 1-ին մասով (պաշտոնեական անփութություն), այլ Հոդված 308-ի 1-ին մասով՝ պաշտոնեական լիազորությունների չարաշահում: Նոր մեղադրանքը ենթադրում է՝ «...Պատժվում է տուգանքով՝ նվազագույն աշխատավարձի երկուհարյուրապատիկից երեքհարյուրապատիկի չափով, կամ որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելով՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով, կամ կալանքով՝ երկուսից երեք ամիս ժամկետով, կամ ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը չորս տարի ժամկետով»:

Դատական վերջին նիստը տեղի է ունեցել մարտի 10-ին:

«Սյունյաց երկիր»

Կանանց տոնը՝ մարզկենտրոնում

Մարտի 6-ին Կապանի մշակույթի պալատում տեղի ունեցավ Կանանց միջազգային օրվան նվիրված միջոցառում, որ կնոջը մեծարելու հերթական առիթ էր:

Կապանի քաղաքապետ Աշոտ Հայրապետյանն իր շնորհավորական խոսքում մասնավորապես նշեց. «Թե՛ արարիչ բնությունը, թե՛ հատկապես հայ կնոջը բաժին հասած պատմական ճակատագիրը ձեր ուսերին գեղեցիկ, պատասխանատու եւ դժվարին պարտականություններ են դրել, որը դարերի հոլովույթում եւ այսօր էլ՝ հոգսաշատ մեր օրերում, պատվով եք կատարում: Ուստի, շնորհակալ ենք ձեզ մեր օջախների զգոն ու հավատարիմ պահապանը դառնալու, ազգային ավանդույթներով ու ճիշտ արժեքներով սերունդներ դաստիարակելու, մեր կյանքի բոլոր ոլորտներում ակտիվ դերակատարության, հարկ եղած պահին՝ տղամարդու կողքին ընկերոջ դերում եւ, ի վերջո, բարության եւ հոգատարության խորհրդանիշ լինելու համար»:

Կապանի հոգեւոր հովիվ տեր Վահան քահանա Հեբոյանը, շնորհավորելով կանանց եւ աղջիկներին, մաղթեց, որ նրանց հոգիներում մշտապես թեւածի գարունը, քանզի գարունը կյանքի, հաղթանակի եւ բարության խորհուրդ ունի: Ինչպես նաեւ մաղթեց կանանց մշտապես շրջապատված լինել սիրառատ տղամարդկանցով, զարդարված լինել աստվածառատ եւ աստվածակառույց շնորհներով՝ բարությամբ, հոգատարությամբ, հայ կնոջը բնորոշ անվերապահ նվիրումով, իմաստնությամբ, քանզի իմաստուն կինն իր ամուսնու զարդն է, ընտանիքը կառուցողը:

Սյունիքի մարզպետարանի կրթության, մշակույթի եւ սպորտի վարչության պետ Հովիկ Ալեքսանյանը ծոն նվիրեց կանանց եւ աղջիկներին՝ մաղթելով նրանց սեր ու երջանկություն:

Կապանի քաղաքապետը տոնի կապակցությամբ երկարամյա բարեխիղճ աշխատանքի, մատաղ սերնդի դաստիարակության գործում ներդրած ավանդի, հայրենիքին անմնացորդ ծառայելու համար պատվոգրեր, հուշանվերներ եւ ծաղկեփնջեր հանձնեց տարբեր ոլորտներում աշխատող 11 կնոջ:

Օրվան տոնական կրկնակի շունչ պարգեւեց Կապանի մշակույթի պալատի ստեղծագործական կազմը՝ իր տրամադրող երաժշտական կատարումներով:

ԱՐՄԻՆԵ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Ես սիրում եմ Գորիսը, որովհետեւ...

Ծնվել եմ Քաջարանում, բայց 50 տարուց ավելի է՝ ապրում եմ Գորիսի շրջանի Շինուհայր գյուղում: Գորիսը Հայաստանի տեսարժան վայրերից մեկն է: Այն գեղեցիկ է հատկապես գիշերային ժամերին: Ես գիշերային ժամերին Գորիսին դիտաշտարակից եմ նայում, հետեւում քաղաքի անցուդարձին, եւ դիտաշտարակում կանգնած՝ ժամանակս ավելի արագ է անցնում: Գորիսը հայտնի է իր Լաստի խութ վայրով եւ սրածայր ժայռաբեկորներով, որտեղ 2012թ. հոկտեմբեր ամսին մասնակցել եմ «Գարեգին Նժդեհ» գեղարվեստական ֆիլմի նկարահանմանը՝ մարմնավորելով Նժդեհի չորս հավատարիմ զինվորներից մեկի դերը: Գորիսը ժամանակին հայտնի է եղել նաեւ Շինուհայրի ռետինե կոշկեղենի գործարանով. հուսով ենք, մոտ ժամանակներս գործարանը կաշխատի, մարդիկ չեն մեկնի ՌԴ: Այստեղ գործում է գորգագործական գործարանի մասնաճյուղը, որտեղ արտադրվում են «Զանգեզուր» գորգերը եւ կարպետներ (6 տոննա բուրդ իմ ձեռքով եմ բերել գործարան):

...Բուլղարացի լրագրողուհի Ցվետանա Պասկալեւան անձնական գործերով գտնվում էր Գորիսում, ասել է, որ ձորերի մեջ թաքնված այդպիսի սիրուն քաղաք առաջին անգամ է տեսնում:

Գորիսը հայտնի է իր կրթօջախներով, որ ապահովում է ապագա մասնագետների կրթությունը:

Գորիսում ոչ մի ժամանակ ազգությամբ ադրբեջանցի չի եղել, իրականում Սյունիքի միակ քաղաքն էր, որտեղ ոչ մի մուսուլման չկար:

Ինձ թվում է՝ ես մեկ այլ վայրում չեմ կարող ապրել եւ երբեւէ չեմ լքի այն…

ՍԱՄՎԵԼ ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ

Պայմանագրային զինծառայող

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ է երեք սենյականոց բնակարան Կապանի Թումանյան 9 շենքի 5-րդ հարկում (թատրոնի հարեւանությամբ): Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել (077) 062802 հեռախոսահամարով:

«Գանձասարը» դարձավ «Գանձասար-Կապան»

Ֆուտբոլ

Այն բանից հետո, երբ փոխվեց «Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ ղեկավարությունը, Հայաստանի ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի առաջնությանը մասնակցող «Գանձասար» թիմի գլխին սեւ ամպեր կուտակվեցին:

Մինչ այդ առաջնություններում հիմնականում մրցանակային տեղեր գրաված թիմը հովանավորվում էր համանուն ֆուտբոլային ակումբի միջոցներով, որոնց առյուծի բաժինը տրամադրում էր ակումբի նախագահ Մաքսիմ Հակոբյանը: Խառնաշփոթը սկսվեց այն բանից հետո, երբ կոմբինատի նոր ղեկավարությունը հայտարարեց, որ օրենքն արգելում է ընկերությանը ֆինանսական միջոցներ տալ հասարակական կազմակերպությանը, ինչպիսին է ֆուտբոլային ակումբը, եւ 2015թ. հունվարի 1-ից կդադարեցնի «Գանձասարի» ֆինանսավորումը:

Աշուն-գարուն սկզբունքով անցկացվող ընթացիկ առաջնությունը ձմեռային դադարի մեջ էր, եւ, անորոշ վիճակից ելնելով, «Գանձասարի» շատ ֆուտբոլիստներ սկսեցին կացությունից ելքեր որոնել: Ոմանք հեռացան թիմից, ոմանք ձմեռային նախապատրաստական փուլն անցկացրին առաջնության մասնակից այլ թիմերի հետ, եւ միայն «Գանձասարը» մնաց բացահայտ պարապուրդի մեջ՝ առանց լուրջ նախապատրաստական քայլեր անելու:

Բարեբախտաբար, թե՛ կոմբինատը, թե՛ ֆուտբոլային ակումբը եւ թե՛ Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան շահագրգռվածություն դրսեւորեցին հանգույցն արձակելու համար: Փետրվարի 25-ին, որոշ ուշացումով, սակայն ոչ վերջնականապես ուշացած, ՀՖՖ-ն հրավիրեց գործկոմի արտահերթ նիստ՝ բոլոր կողմերի մասնակցությամբ: Պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց ֆուտբոլային ակումբը իրավաբանորեն ներառել «ԶՊՄԿ» ՓԲԸ կառուցվածքի մեջ, եւ որպեսզի այն համարվի նախկինի իրավահաջորդը (այլապես թիմը ստիպված կլիներ բարձրագույն խմբի փոխարեն հանդես գալ առաջին խմբում), հանդես կգա «Գանձասար-Կապան» անվան տակ, ինչին պետք է համաձայնություն տան «Գանձասար» ֆուտբոլային հկ-ն ու «ԶՊՄԿ» ՓԲԸ-ն:

Հանրապետության ֆուտբոլային պատիվը փրկելու, ֆուտբոլասերների ցանկությանն ընդառաջելու, մանկապատանեկան ֆուտբոլի զարգացումը խթանելու այս ջանքերն ապարդյուն չանցան:

Առաջնության գարնանային փուլի մեկնարկը տրված է, թիմերը մեկական հանդիպում են անցկացրել: «Գանձասար-Կապան» թիմի առաջին խաղը հետաձգվել է, թիմը խնդրել է ՀՖՖ-ին հետաձգել նաեւ 2-րդ խաղը, ինչը հարգվել է, որպեսզի գոնե հասցնի երկշաբաթյա ուսումնամարզական հավաք անցկացնել:

«Գանձասար-Կապանի» մարզիչ է նշանակվել 70-ականների «Արարատի» ֆուտբոլիստ Սամվել Պետրոսյանը, ով տարիներ առաջ գլխավորել է «Գանձասարի» մարզչական շտաբը: Ըստ «Ֆուտբոլպլյուսի»՝ նոր թիմը հիմնականում հանդես կգա առանց օտարերկրացիների, կկոմպլեկտավորվի հայ ֆուտբոլիստներով եւ առայժմ կօգտվի «Գանձասարի» ենթակառուցվածքներից, իսկ ակումբի նոր տերերը խոստացել են էականորեն ավելացնել ֆինանսավորումը:

Ս.ԱՐՄԵՆԱԿՅԱՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ Չնայած ճգնաժամին եւ սոցիալական ծանր պայմաններին՝ «Դանդի փրիշս մեթալս Կապան» ՓԲԸ-ն շարունակում է իր մարդասիրական «Գթություն» ծրագիրը: Կապանում բնակվող միայնակ անժառանգ ծերերից 200-ը, այդ թվում՝ 35 անկողնային շահառու, ստանում է նյութական օգնություն: Այսօրվա դրությամբ նվիրատուների եւ բարերարների հոսքը գնալով նվազել է, սակայն իր գործունեությամբ պարոն Ջաբրայանը շարունակում է աջակցել մեր կազմակերպությանը. 200 շահառու ստանում է սննդամթերքի եւ հիգիենիկ պարագաների փաթեթներ, առաջին օգնության դեղորայք, նաեւ անկողնային շահառուներին տրվում են ծննդյան օրերի, Ամանորի եւ կանանց տոների առթիվ փոքրիկ նվերներ ու քաղցրավենիք, ինչը Կարմիր խաչի կամավորները նրանց են հանձնում տնային այցելությունների ժամանակ եւ որի շնորհիվ անկողնային շահառուներն իրենց միայնակ չեն զգում: Այս ամենը «Դանդի փրիշս մեթալս Կապան» ՓԲԸ գլխավոր տնօրենի շնորհիվ է, ում էլ կազմակերպությունը հայտնում է շնորհակալություն:

Ա.ԱՐՉՈՒՄԱՆՅԱՆ

Կարմիր խաչի Սյունիքի Մ/Մ գործադիր տնօրեն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ 2015թ. մարտի 20-ին ժամը 15-ին ՀՀ Սյունիքի մարզի Քաջարան գյուղական համայնքի գյուղապետարանի շենքում կանցկացվեն «Արեւ եւ ջուր» ՍՊԸ կողմից փորձաքննության ներկայացված «Կապուտջուղ» փհէկի կառուցման նախագծային փաստաթղթերով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վերաբերյալ հասարակական լսումներ: Նախագծային փաստաթղթերին կարելի է ծանոթանալ ՀՀ բնապահպանության նախարարության պաշտոնական կայքում, Քաջարանի գյուղապետարանում եւ «Բնապահպանական փորձաքննություն» ՊՈԱԿ-ում:

Հեռախոս՝ 22 02 18, 22 14 85, 098 40 54 71:

Սյունյաց երկիր

Գլխավոր խմբագիր՝
ՍԱՄՎԵԼ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
«ՍՅՈՒՆՅԱՑ ԱՇԽԱՐՀ» ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հասցե՝ Կապան, Շահումյան 20/32:
Հեռախոս՝ (0285) 5 25 63,
(091) 45 90 47,
(077) 45 90 47:
էլ.փոստ՝ syuniacyerkir@mail.ru
Ինտերնետ՝ www.syuniacyerkir.am

Թղթակցությունները չեն գրախոսվում
եւ հեղինակներին չեն վերադարձվում:

Խմբագրության եւ հեղինակների կարծիքները
կարող են չհամընկնել:

Նյութերը ներկայացնել մեքենագիր վիճակում
(3 մեքենագիր էջից ոչ ավելի):

«ԳՈՎԱԶԴ - ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ» բաժնում
տպագրվող նյութերի համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում: Հղումը
«Սյունյաց երկրին» պարտադիր է:

® նշանի տակ տպագրվում են գովազդային
նյութեր:
Գրանցման վկայականը՝ 01Մ 000231:
Թերթը տպագրվում է «Տիգրան Մեծ»
հրատարակչության տպարանում:
Հասցեն՝ ք. Երեւան, Արշակունյաց 2:

Ծավալը՝ 2 տպագրական մամուլ:
Տպաքանակը՝ 2000, գինը՝ 100 դրամ:
Ստորագրված է տպագրության 11.03.2015թ.: